

Вафо Файзулло

**МАНГУ
ДАҲЗА**

Шеърлар, таржималар

«Бухоро» нашриёти

2000

Белгидан белгигача

Шоир ҳақида, шеърят ҳақида минг иллардан буён баҳслашадилар, тортишадилар. Шоирнинг шахсияти, шеърнинг моҳияти тўғрисида истаганча сўзлаш мумкин. Шеърни таҳлил қилиш мумкин, ammo ҳар бир шеърхон, олим ўзича таҳлил қилади, ўзича ҳукм чиқаради. Ўз билими, табиат ва жамият ҳақидаги тушунчалари, англашлари доирасида, кинотни идрок этиш салоҳияти даражасида, албатта.

Барча шеър ёзадиганларни Шоир деб аташ мумкинми? Йўқ. Барча йўлларни тинтиб, эсанкираб кетаётган кимса Шахсия? Йўқ. Кунига юзлаб, минглаб ёзилаётган шеърлар—Шеърми? Йўқ. Ҳақиқатан ҳам шеър кўп, Шоир йўқ, дейшимга бонс Шоир оз, шоир нодир бир ҳодисаким, уни сўз билан ифодалаш қийин. Уни Сўзсиз англаш мумкин, холос. Инсон доимо шоирга — яъни тўғри сўзга—бу чексиз дунё билан уйғун Сўзга муҳтож. Шоирларнинг камлиги, озлиги ҳақиқатнинг озлиги, камчилигидир.

Биз кўпинча шеърини белгиларга, рамзларга суяниб фикрлаймиз. Аввало Вафо Файзуллога қулоқ тутайлик. «Шеърят нима, бу? Жазава, ўйин. Кўнглинг куйиб кетди. Куюкжоя туйғу. Сен—бир шаффоф сақич, мусаффо лаҳза. Кўзи синдирилган изза—дераза». Кўзи синдирилган, изза бўлиб турган деразани кўз олдингизга келтиринг. Унинг учун аввало сиз деразага жон ато қилинг, сўнг ўйлаб кўринг.

«Шоир» калимасига ҳар хил сифатлашлар берадилар:—даҳо шоир, демократ шоир, ҳумоний шоир, аламшумул шоир, истеъдодли шоир, каби. Шоир

Шахс белгисидир. Шахсни кўчадан етаклаб у тарафга ўтқазиб қўйиш шарт эмас. Шахсни буюртма бериб, пора бериб, ҳеч ким, ҳеч қачон йўлга сололмайдим, керак бўлса ўзи йўл топиб олаверади. Шу вақт ҳушёр ва зийраклик билан Шахс—Шоир Умар Хайём сизга бир сатр узатади: «Сен танлаган йўл ҳам эмас, бул ҳам эмас, эй Бехабар». Бу ерда белги «Бехабар» калимасидир.

Элди шоир Вафо Файзулло белгиларига диққат қилайлик:

1. Хазонлар қоплади яшил тилимни,
2. Мени ҳамма, ҳамма алдади,
Фақатгина қайғу англади.
3. Мен ҳам осмон, осмон ҳам осмон.

(Белги яширин).

4. Тошбақа косасига беркинган Қуёш,
Юмрон ковагида бурдаланган ишқ.
5. Кўмишмас жон берган булбулни.
6. Тушларимда турналар тентирайди.

(Т+Т+Т, Белги яширин).

7. Чайилган юрак билан кўкларда ўлсам.

Дарвоқе, мен сўзбозлик қилмоқчи эмас, Сўз айтмоқчи эдим.

Тўғри мен Ким билан Кимсанинг фарқига бораман, аммо каловланиб Вафо Файзулло, нечун Сиз бундай машаққатли, Шоирлик йўлини танладингиз? деб сўрайман. Лаҳза ўтмай ўзимча ҳушёр тортиб. — Шоир бўлиб туғиладилар, дейман ва бир шеърни севувчи одам сифатида ёш дўстим, Шоир Вафо Файзуллога машаққатли омад тилайман.

**РАУФ ПАРФИ ҲЗТУРК,
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ШОИРИ.**

25. 07. 2000 йил.

*МУҲАРРАМ
МАЪВО*

ҚАДРЛИ ШЕЪРХОН!

Бу ғариб хаёлларни битмасликнинг иложи бўлмади. Сизда уларни ўқимаслик имкони бор.

Муаллиф

Бисмиллаҳир раҳмоири раҳийм!

МУҚАДДИМА

Бир байтгина ўқи де қақнус,
Шоирманми, шоир эмасми?!
Кўп керакмас, етар битта сўз
Шоирманми, шоир эмасми?!
Рухим кўкда, мадорим ғарқоб
Шоирманми, шоир эмасми?!
Ризодурман СЎЗ этса хароб
Шоирманми, шоир эмасми?!

9. 04. 1995

ҲУРЛИК

Тилсимланган савдо, айлана дунё,
Юрак йўлга чиқди, ҳис қалди роғи,
Ҳаяжон ортилган бинафша даҳо,
Ҳавасга санг арзир ҳамал чақмоғи!
Фариштадай хаёл, онадай малак
Сирлар яроғига ўқийди ҳукм.
Чирхипалак--ҳалак, ер қаъри фалак,
Кароматгўй шамол ақлинг бўлса, жим!
Қирлар чақиради—қўшиқнинг қони,
Синчков девларнинг қўлда кишани.
Укинчбон кузакнинг яримта нони,
Дами чиқди беҳуд, бесар шишгани.

Кўзлар оралайди камалак товуш,
Ҳовлиқар боғларда изсиз патаҳмон.
Ўзингни излама, тўқима нолиш.
Навбаҳор ёғига қоврилган бўрон,
Пилигинг ёнганмикин шамс учқунидан,
Илигингни тўқла савр сабрида.
Йўқлар минг жаҳоним офтоб тунидан,
Гуллар устихоним чўккан қабрида.
Ҳайрат оловида гуриллар музлар,
Қиёмат кунигача ёнади ичи.
Дорлар янги-янги Машрабни кўзлар,
Чархланишга шошил Адл қиличи!

1994

ВАТАН

Жоним ўзимники эмас ҳеч қачон,
Устихони қайта кўкарган силман.
Мен сенга тилсимим шубҳасин бердим,
Тупроқ, ҳаёт кутма, бедилдан...

Қоним ўзанини қандай шарҳлайини,
Англамаган бўлсам дарём бошини.
Ўзим умид қушинг, хунинг ичганим,
Кўпиртириб ҳар он ваъда ёшини.

Мен шундай ишончсизлик ҳадя этдимки,
Тўбисто авлоғига тош отди фалак.
Саф-саф ори-уят изсиз етди-ку,
Мамот, сендан қутқаради келажак.

Ёввойи дала гули, жайдари баҳор—
Байрамингни билмай кўзим кўкларда.
Кўрқоқларинг солган неча-неча дор
Бир кун келиб ахир сени йўқлар-ку!

Хушомад-ла тонг-ла шомга пойгаман,
Юрагингни ташла кетдим илгари.
Ҳар бир фирофингга ўзим дояман,
Руҳинг очилганда кечиргин мени...

1996

* * *

Кўкдек орзуларга кўмдим умримни,
Ҳалиқиб улоқдим, сўнганча ёндим.
Хазонлар қоплади яшил тилимни,
Ҳушимдан айрилдим, яна уйғондим!

Тўнка деса бозор, умид тўнкаси
Содда тозаликлар ичра ингроғим.
Ҳислар кўлка майли, баҳор кўлкаси,
Қотган азобларим маъсумлик доғи.

Бир сафлар келади, кўкларда ҳавас—
Мозорни айланган жавон турналар.
Улар мени билмас, мен, ахир, абас.
Вафоқул судралар, вафо сургалар.

Ҳамон орзуларнинг чархида созим,
Эврилиб-соврилиб кўнглини очган.
Юрагиннинг қаърида чўккан парвози,
Қизғалдоқ қувончни оламга сочган.

1991

ҚИСМАТ

Ишим хаёл қирида дайдиш—
Фикр топиб, сингдирмоқ гулга,
Рақс тушади ёнишу тониш
Қабрида тик чайқалар Билга.

Вазифамга бермаслар маош,
Тортиб олмоқ бўларлар ҳаққим.
Мен жуда ҳам чиқибман бебош
Қўйдан юввош, шердан ўр халқим!

Тушларида тутарлар бурчим,
Қатлгоҳда чаларлар қарсак.
Қафасларга солинган ўчим
Юрагига термулади сак.

Ўқталади, ўқаяр интиқ
Ўртанишим олади нишон.
Ғам қучади жуда ҳам илиқ,
Шахсим ҳечдир, исмим палаҳмон.

Йўқ, ўзимга тиламам шафқат,
Басиратим, ёзиғим аччиқ
Лолали юрт қанисан фақат?
Соғинаман онамни қаттиқ.

4. 05. 1995

БУҒ АРО

Сомонийнинг далалари жим,
Хуршид ўгиради калима.
Мақбаранинг ҳаваслари ним,
Қўр кунларга тўлаб жарима,

О, бормисан БУҒ АРО* шариф
Уф тартади Минори Қалон,
Салласида ўсган лайлақлар.
Тумшуғида қайнатиб қумғон,
Полопони қайда эмақлар?

О, хормисан БУҒ АРО шариф.

Бўялдилар субҳлар ҳинога,
Деворлари тилсиз чанқовуз.

Чўмилгани тахтлар зинога.
Тирик нозим, сўйла Лаби Ҳовуз.

Келаётган Рудакийларга
О, зормисан БУҒ АРО шариф.

Жинлар чалган тилло—Файзулло,
Чил Духтарон қирқ йил йўқлаган.
Балогардон, мана бу Сино
Ғарбга Шарқни олиб жўнаган.

Яғринида ғусса юклаган
О, нормисан БУҒ АРО шариф.

Зижга макон бу даҳа, бу қон,
Ер қаърида порлаб сиқтаган.
Дили ёшга ботирилган нон,
Манглайига баҳор сиғмаган.

Ва ҳеч бир зот кириб чиқмаган
О, формисан БУҒ АРО шариф.

Сомонийнинг товбалари жим,
Хуршид ўгиради калима:

Утар дунда кўчмаган севгим,
Ҳар лаҳзаси ўчмаган севгим.
—О, бормисан БУҒ АРО шариф...
Баҳормисан БУҒ АРО шариф...

* * *

Янтоқ гуллаганда туғилган эканман.

Янтоқ гули адирнинг туғи,
Ҳансирайди қайрилмачоқ йўл.
Хайр она, қайгурманг она,
Ҳаёт ўзи хайр-хуш, «бўл-бўл».

*БУҒ АРО—буғ, туман, пар ичида қолган, шу унсурлардан пайдо бўлган кент маъносини билдиради, Бухоро шаҳрининг атамаларидан бири.

Менинг гулим тўкилди, сўлди,
Ўғлимники кўкарди, кулди.

Янтоқ гули адирнинг туғи,
Сўроқлайди йўлнинг чанглари.
Хайр она, қайғурманг она,
Мунча гўзал қайғу ранглари.
Мени ҳамма-ҳамма алдади,
Фақатгина қайғу англади.

Янтоқ гули адирнинг туғи,
Жилмаяди ҳорғин терагим.
Хайр она, қайғурманг она,
Наҳот энди йўқдир керагим?
Сўнган каби чўғли тилагим,
Балки керак энди ўлмагим.

Янтоқ гули адирнинг туғи,
Солланади, солланар армон.
Хайр она, қайғурманг она,
Руҳим узар ҳар кун бир арқон
Менам осмон, осмон ҳам осмон,
Тотли тахир тақдир онажон.

Янтоқ гули адирнинг туғи,
Хайр она, қайғурманг она...

1992

* * *

Тоғгузарда тунлар итлар йиғлади,
Онаизор қирлар вафо кўрмади,
Алам кўкка оғди, кўклар қулади,
Менинг дардларимни ҳеч ким билмади...

Машқим орзусини қизитарди Шарқ,
Ишқим чоғирини шопирарди Ҳақ,

Дилим сўқмоғида кезинарди Бахт.
Бари ўйнаб ўтди, қайтиб келмади.
Ўтли нигоҳига совчилар қўйдим,
Жоду ўйинига овчилар қўйдим,
Кўнгли кашол бўлса довчалар қўйдим,
Нега, нима учун кўзга илмади?
Азбаройи худо, кетганими дуо,
Кўнгил ягирини ғассол ювмади,
Итизор, гирёнлар кўролмади адо,
Баҳор келармисан, кимлар кўради?!

8. 12. 1995

БОБОМ ЁДИ

«Ё Раббил—оламин» баҳор келяпти,
Турналар кўзимдан чиқдилар учиб.
Бобожон уйғонгин, руҳлар еляпти,
Ғамли ғазалларим кўкарган мактуб.
Ҳамон таъзиядор либосида кўк,
Онам янглиғ ночор, армони куйик,
Тиниқ орзулари қайгмаган, қалбсиз.
Ўксик сўқмоқларда паришон ялпиз.
Энг баланд дарахтга чиққан хаёллар
Томиридан айрилган, ҳолсиз, сўққабош.
Тиланчи болалик унган маъвода
Дуога ўзини ташлаган қуёш.
Бебошвоқ давралар кулган, сўнпайган
Йиртиқ ботинкамда поёнсиз орзу.
Итларнинг жўраси битта кўпайган
Эслангиз мен шоир, сиз қори ёзни,

Тупроққа қўнмаган тонглар ҳориди,
Ҳариди далалар ўзгармай содда.
Сиз билан бўлакча орим бор эди,
Ҳилпираб қўлида қип-қизил болта.

«Ё Раббил оламин» баҳор келяпти,
Сағриси қонаган қирлар қоралаб.
Кимларнинг кимлигин кимлар билипти?!
Тупроғи қайнаган мазор оралаб...

1985

Бувим Муҳаррам Ражаб қизи хотираси.

Вафо деган чорловингиз шамоллар ютди
Сўнгги қараш теграсида айланар қушлар...
Бухорони унутгандай Сизни унутди,
Уша дайди йиғламасдан, йиғлади тушлар!..

1981

* * *

Иўлларимиз бизларнинг айро,
Тақдиримиз ўзгадан—ўзга.
Ким зарга зор, ким меҳр гадо.
Бошқа—бошқа борармиз кузга.
Ранги турфа бунда мардликнинг,
Турфароқдир номардлик яна.
Гўзаллардан гўзал бахтсизлик
Бахтимизга қилган тантана.
Ортимиздан йиғлоқ чечаклар
Хайрлашар, хушлашар кулиб.
Балки маъни йўқдир эртада
Юрагимиз олинган юлиб.

Борадирсан, олмагайсан тан
Синган, синиб унган руҳимни.
Юрагим қон, бермагайман тан
Сендайларни туққан тузимни.

Қони кўлмак севимли тўда,
Одамсимон бўри галаси.
Милён марта улардан кўра
Менга тотли онам аласи.

Ким кўнда хор, ким ерда адо,
Қалқиб чиқар армони юзда.
Эҳ, барибир йўлимиз айро,
Тақдиримиз ўзгада—ўзга...

1993

ДАРАХТЛАРГА АЙЛАНГАН БОЛАЛИК

ёхуд Жумагул холамнинг шеъри

Қашқа тойчаларда йўллар айлачма,
Яланг оёқларнинг охи ёлғончи.
Қасоскор улусда шаъма, айнима,
Кўппаклар йўлида учта тиланчи:
— Садақа, армочнинг нурига садақа,
Шафақлар кўмилган гўрига садақа...

Кенгликлар ҳақида ўзидан—ўзи
Барака тилайди Осмон Барака.

Қари ўрикларда йиғлоқ довучча
Зардоли бўлмасдан ташланар кийиб.
Маҳмадана, ёвқур, қарғалган кеча
Гулдур елкаларнинг пайини қийиб,

Кунлар тўқийдилар қўёшни, сувни.
Олов дардисарлик гарди куюнчак.
Овозалар тамбурида оққан сулувни,
Қур Бўрининг белбоғлари айлар келинчак.

—Булоқлар кўзимнинг ичига жойланди,
Йиллар томчи—томчи, охир сойланди
Менинг ошиғимнинг ошиғи олчи,
Менинг ошиғимнинг бели бойланди.

Ишққа ҳавасланган тўлмаган Иллик
Оҳанги йўл олар кўкарган наҳор.
Саҳролар куйлайди, дўмбира чиллик,
Музларни синдириб, пишқирган анҳор.

Бир бодича келар, тўнғич паҳлавон,
Туйғулари дарё, юраги осмон.
Қушлар қўшиғини тинглар камони,
Тилаклар варрагини ҳаволатган нон.

Чопқиллаган йиллар ортида қишлоқ,
Хайр деёлмайди, хайрга шўрлик.
Туғли туморларга тутади пишлоқ
Пешонаси дўнглик, қариган шўхлик.

Мирзо Бедил қийноғига чулганган шомлар—
Тантига иргитилган дайди шупалак.*
Дунёси—оғилхона, қамалган ғамлар
Тупроқнинг қучоғида айтади эртак:

—Булоқлар кўзимнинг ичига жойланди,
Йиллар ўзанларни бузиб, сойланди.
Менинг ошиғимнинг ошиғи олчи,
Менинг ошиғимнинг бели бойланди...

1983

*Шупалак—хуштак (шевада).

Ўн тўртинчи баҳор сурати

1.

Баҳор хотиранинг торига
Зардоли дарахти билан киради.
Болалик қаноти бўлмаган осмон,
Варрақлар кўкламга тўлади.

Боланинг тушига бир куни
Заминнинг юраги киради.
Илон изи сўқмоқлар минг орзу,
Осмонни кўтарар янтоқлар.

Бўғзига тиқилган қиш—ёзини
Ашула қилади сўқмоқлар,
Боланинг тушлари ўн учни тўлдириб,
Ўн тўртнинг дафтарин титади.

Олтига етмаган кучуги
Жуфтига мактублар битади...
Болакай ўсганча ўрилар дostonлар,
Йиқилар ҳар йили биттадан Алпомиш.

Қисматдан олинган фармойиш—
Бобоси охириги матални қабрида элтади.
Ўн тўрт ёш фарёдлар бўзлайди оҳанида,
Қойил қол кенгликлар даҳонга.

Гўрўғли тирилар, тирилар тулпори,
Боланинг тушига вақт берар дуторни.
Алпомиш кўкарар, Кўкаман бўкирар,
Боланинг бобосин қабрини қучганда мусиқа.

Алпомиш дўстликка,
Кунтуғмиш дўстликка
Боланинг бобосин қабрини қучоқлаб кўтарар

гатар итларга,
ар чигларга.
саркори ул Бўйноқ.

кўрар,
кўрар.
ин,

лдириб кетганда

рнинг калони Ҳайбарнинг
яралганига ўқимар.

гларнинг қушлари,
оғинган тушлари.

баҳор,
оч—наҳор
илади,
глади.

рк тилак,
йўргак.
тўкилди—
жак.

уй тўлар,
й ўрлар.
иришиб»

евори ҳаяжондан йиңилиб

Уйғонар болани куй,
Келинчак учиргини б
Балки уч куйларда
Бу дунё иккита бела

4.

Қайтмасдир болалик
Уфқлар фарзандсиз
Овуллар, ҳовлилар к
Ўспирин қуёшни юр

Момо Ҳаво букри ў
Фарзандлар кўксига
Унинг қобирғасига
Тўнғич тонг мусибат

«Мен сени севаман»
Ўн учта болага йўл
Ҳуштакнинг бозори
Ҳавойи ғазалга кўм

Мактублар осилиб к
Ўн тўртта ўрикнинг,

Хўрликсиз ғўрликн
Хотира бева зан,
Бекафан.

Оми-лар ёғилар баҳ
—Мен сизни севаман
—Мен сизни севаман

Қишлоқдан ялк чиқиш

Маъюсгина боқдим қишлоққа
Болаликни эслаб бирма—бир.
Хайр, деди митти япроқча,
Кўздан қалқди туганмас меҳр.

Хайр, дедим довдираб секин
Майсаларга қўлим узатиб.
Хавотирда тепалар ғамгин,
Вўр ўғлини қолди кузатиб.

1980

Рамазон, калла пазон

Болалик дўстимнинг
сўкиши

Рамазон, калла пазон,
Дард ичади етмиш қозон.
Етмиш қозоннинг қораси,
Етмиш баҳор оввораси.
Етмиш баҳорни чақирар,
Етмиш дарёча айқирар.
Дарелар мавжи бетил,
Ҳаёнинг буржи бедил,
Бедиллар дил бўлади,
Бетиллар пул бўлади!
Сенчи қул, куй бўласан,
Дордаги тўй бўласан!
Тўйларингдан айланай,
Куйларингга айланай.

Бизники шаффоф даврон,
Бизники жумла жаҳон!..
Рамазон, калла пазон,
Қайдасан, қайда осмон?
Тўйинг-ку бўлди армон,
Қўйинг-ку ортда гирён,
Уйин-ку ҳаёт ҳамон...
Жўражон, оҳ жўражон..

1991

* * *

Ажнабийлар тушунар мени,
Ҳамдардлардай силкитади бош.
Бу юришим нима дегани?
Ажабланар фақат миллатдош.
От айланиб топармиш қозиқ,
Қозиқ қайда, қайда уюрлар?
Мен йиғладим ҳушимдан озиб,
Қайга олиб борар бу ўйлар?
Кечирилмас гуноҳим бисёр,
Ўн беш йилки онамдан олис
Киндик қоним томган тупроқ зор,
Йўқламайман дўстларни холис.
Қарииндошлар ётдан бегона,
Тайинсизга чиқарганлар кўп,
Ўйнатади қиличин гина
Мўъжизанинг қонин туш кўриб...
Ғанимларим англаган мени...
Тушиб йитар қисимланган тош.

Ҳамқишлоғим, жўрам бўлгани
Ғийбатимдан кўтармайди бош.
Бу юришим нима дегани???

6.04.1995

* * *

Бу ер қишлоқ — мумкин ишонмоқ,
Кетиб келган қадрдон меҳр,
Болаликнинг сойларида оқ,
Ғуссаларинг қуритар офтоб,
Ёмғирдан сўнг далаларга боқ!

Тирна майли эски ярангни,
Айро шафақ, айро сенгина,
Оғригингга кулиб қарагин,
Ғаму қувонч келди тенгинга,
Булутларга бошла куррангни.

Яна гўдак, яна сен бола,
У шамол қиз ўрар дуррани,
Хаёл тўла, хат тўла лола
Бўлашади шаффоф гуррани,
У шамол қиз ўрар дуррани...

Ҳон қақшаган хотиралар бор
Дайдисанг ҳам то абад елиб
Тугилганда қазилган мазор,
Ёт ёқлардан олади юлиб!
Бу ер қишлоқ...

8.04.1995

ҚИШЛОҚНИ СОҒИНИШ

Уч йил бўлди у қирларга тегмас оёғим,
Тушларимдан тушларимга йиғлаб бораман.

Силаларим қуритади руҳим қийноғи,
Бўғзимгача дардларимни кимга ёраман.
Бу дунёнинг мен ҳам битта дайди орзуси,
Қапалаклар писандига илмаса-илса.
Гўр хаёлим қалдирғочлар куйи тозиси,
Менга байрам баҳор келса, турналар келса.
Гўдак. Кўклам. Ҳисларимнинг тўнғич сўқмоғи.
Адирларга, чечакларга ёприлди ҳайрат.
Юрагимни асир этди осмон белбоғи,
Лолажонлар ҳалқумидан симирам ҳасрат.
Қари ҳасрат, заранг қисмат, бевафо исмат
Жодуларни оралатиб ёқди жонимни.
Қуртаклади қанча гийбат, хирмони уят,
Сийратларга бўлаштирдим олтин онимни.
Бўлаштирдим. Бўлашмади бинафша ишқи,
Шафақларнинг ортларида кўринди дарё.
Нафасимга нозбўйиннинг назари тушди,
Ховучим тоғ, қайсар руҳим этди илтижо:
Кўнглимга орт қирларимни Парвардигоро,
Ва муштипар қишлоқ, дала хўрликларини.
Бир бор ёзай, сўнгра майли ўзимдан озай,
Дардхўр отам, мунглиқ онам хўрликларини.
Шундан буён ҳаёт менинг юрагим тилди,
Дайди хуржун ҳамтовоғи беш юз чақирим.
Гўзал замон хаёлимни чақага илди,
Беш юз кунда беш юз ботмон барака дардим...
Умрижоним, чопгин—чопгин, ҳориган наво,
Чўғ танглайн кўпкарида улоқсиз адо.
Булоқлари номсиз оқиб, тамғалар тақиб,
Дийдалари қотиб қолган музлаган садо.

Оғир савоб сарпосида увлар таназзул,
Шўрхок саҳро қучоқлаган борн—будини.
Мени кута зор—зор йиғлаб боғлар узилган
Хаёлимни ёритганда шухрат тутуни.

Қанча дардлар куйга сиғмай борибди тупроқ,
Армонлари гарданида келар орлари.
Ҳаяжоним ҳилпирайди қоп-қора байроқ,
Жигаримнинг қароғида аза қорлари.

Шуми умид? Шон ийўлида экилган осмон.
Шуми даврон? Зухрогача ўрлаган чанглар.
Шаҳар ғордир ва бўғзимга дордир бегумон,
Тушумса ҳам шу тушунар, шу мени англар...

Уч йил бўлди у қирларга тегмас оёғим,
Соғинч юрти кишанида ҳўнграб ҳораман.
Тегди ёрлиқ, хуржунимда бепоён борлиқ,
Кўнглингни оч, онам—далам, сенга бораман.

1991

* * *

Ховлилар қарашада недир яшринган,
Тойча кишнамоқни эсламас сира.
Фақат ортга боқиб, олга уринган,
Мендан йироқлашиб борар хотира.

Кузнинг даргоҳида алвон гарамтар,
Қаҳратон кетгунча қолди мункайиб.
Уфқ оқаяпти қонли ярамдан,
Йиллар ўтиб борар бахтни талашиб.

Турналар келмасдан қувончсиз кўзим,
Адирнинг четида қариган ўрик.
Сўниб, ўзидан ҳам тонди овозим,
Фақат гунчалаган ёдларим тирик...

1987

* * *

На фикрат, на фитрат, на ўшқон қолди—
Нимжон хаёлимни марҳумлар олди...

Наҳот ўтганлар деб энди ёнгайман,
Йўқлар деб борлардан тонгайман...

Қайда сўниб—битди чорлаган садо,
Бўғзимга тиралиб келар иддао...

Сен дейди: харобсан, хароб қиласан,
Одамнинг қонини шароб қиласан...

Бесарҳад ғуссамми этган мушаккал,
На тутгай, на ютгай, на беради гал...

1998

* * *

Тонг туғади бир арава ғам,
Улуғ донишманддай тузасан режа.
Дўконга гўшт келган, нигоҳингда шам.
Шомнинг қозонида ўламса жўжа.

Хотин йиғламсирар, тушида ҳамон
Қизлигида киймаган кўйлак,
Кўнглига беркинади орзуси армон
Ташвишлар елкасидан тутган қор эркак.

Асал ойи ўтган, ўтган сунбула,
Мезон изғирини титроқ, хавотир.
Зах кулбада куйлар бир этак бола—
Алвон ниятларга хиргойи қотил.

Чўпчак айтай десанг, тугаган эртак,
Буёғи тақдир янглиғ номаълум маълум.
Эзғини ҳаёт эса негадир илҳақ—
Лаззату азобларнинг чаладай таъми...

1994

Қишлоқ томида ухлаётган ҳофиз бола

Чуқур кўчаларда яланг оёқ қайгу,
Йироқ—йироқларга чўзилган шудгор.
Бир бола ухлайди қишлоқ томида
Булутлар сутига ташша, интизор.
Ҳовлилар четида ғўзапоя ғарами,
Далаларнинг дарди йиғилган айём.
Тушига ёгади йиллар ситами,
Ҳаваслар чўққисиди ухлайди илҳом.
Орзу денгизидир, кема варрағи,
Момосидан қолган ёдгорлик — эртак.
Кенгликлар туганмас куйдир тилдағи,
Хаёллар дарёсига бўйлар келажак.
Эгри йўллар аро овоза ҳаёт,
Сарғайган армону орзу бепоён.
Ошиғи тинмаган қишлоқи баёт,
Ва уйғонган кунни уйғонар исён.

1986

* * *

Ўпишиб исинишади бемахрамлар,
Мен гулгман, мен гадоман ўз ватанимда.

Унутилган содда, лақма кўкламим,
Феврал далалари қалб маҳзапимда.

Қанча тиришмайин, қанча чопмайин
Эскилик урфини дилга сочаман.
Қари гулхайрилар сотманглар,
Қилич нигоҳларга кўпгил очаман.

Шаҳар оч бўрининг йиртиқ қулоғи.
Куз ўтиб боради ундан тенгираб.
Соллана—соллана йиғлайди боғлар,
Тобут тайёрланган менга хазондан

Келганини битмай моможон кузак,
Кузатади кимни, кутади кимни?
Орзуси бир арава ва битта тентак,
Юрагига босади юраксиз симни.

Сарғайган чимзорлар даққи пар тўшак,
Қалдирғоч уясида беёр хотира.
Қошки, фарзанд камолида азадор тилак,
Олманинг сочига осий соҳира.

Бўш қалбнинг чўнтаги қаппайган елдан,
Раъногулнинг устихони ҳокима ифор.
Ишқни дараклангиз майса элидан,
Навқирон кўк булутлар қилади ифтор.

1990

* * *

Гилос дарахтлари кийган шаҳарни
Сўроқсиз ушлайди сариқ намозшом.
Тушлари тунлардан бўлган хатарли
Ўлмаган итлардан кутилар салом...

1981

ХАЙР

Хайр —

Ҳамал дуррасини силкитди.

Рўмолчамнинг руҳи дарбадар.

Шаффоф кунлар жимгина кетди.

Хайр —

Қирда тиклаган байроқ,

Қайтишига эланчи,

Нафан кийсада чақмоқ.

Хайр —

Тупроқ—тупроқ умрлар...

Битта нигоҳ қизганиб,

Мени қон қилган қумрилар.

Хайр —

Далам, гадой беланчак,

Киндик қоним қолди насия.

Йўлга термул, аразчи чечак,

Ватансизга тутган таъзия.

Хайр-ай...

1990

М А И

Жўра

Телба баҳор, келдингми жўра?
Ун йилдан сўнг сездим шарпангни.

Келасану ўтасан кўрмай,
Бузганмидим ахир капангни?

Мен зор қолдим, мен ёлғиз қолдим,
Музлаб борди тобора қоним.
На севинчга шерик тополдим,
На-да ғамга, гунгсираб ёндим...

Эркаларди бир вақт ҳаяжон,
Дардларимни ўйнарди гуллар.
Ун йилдирки, руҳим наришон
Очилмайди, кулмайди гуллар.

Эй, келдингми тўпори жўра,
Изларингга бош қўйиб йиғлай.

Тизларингга бош қўйиб йиғлай,
Ун йилда бир мени ҳам тингла,

Мен ҳам англай, мен ҳам уйғонай...
Телба жўра, афанди жўра...

6. 04. 1995.

Хутдаги башорат

Осмон этагида очилар чечак,
Хўрсиниқлар бошлар олдинга.
Кўпқарига киреди хуррак
Ун газ исён нимжон ҳолида.

Сахро қобирғасин қайириб қувонч,
Оғриқ кўланкаси ютади хода.

Меҳр дарёсидан ўндирилган боғ
Аросат тўлғоғида ҳўплайди бода.
Думли юлдуз билан ўпишган довриқ,
Ортга боқиб олдга югурар кўнгил.
Сирли оламларни этади тортиқ
Оддий, йўл четида қаровсиз сумбил.
Тоғлар тош бермайди бошга уришга,
Сотқин, муттаҳамдан дорлар узилган.
Чоғланади бўри Қалб юришига,
Олдиндан кўзланган мақсад эзилган.
Кофур рангларига термулиб толиб .
Муқаяннинг мавҳум дардини англар.
Фалакда ўлтиришни самарсиз топиб,
Заминнинг комларини титади Талғри.
Ғафлат босан тоқлар кўришни йиртиб,
Титлари қовушмайди «салом» демоққа.
Эзгин куртакчалар загни итқитиб,
Тирик туйғуларни қамар димоққа.
Кўзлари мовий қизга ошиқ бўлган шом
Қақнуснинг нафасидан кутади ёрдам.
Бешоён ялангликлар кўзгаб интиқом,
Дардга суғорилар ям-яшил Одам...

1991 й

* * *

Қалдирғочлар ўйнар далада
Чарх уради, қувалашади.
Ичим ёниб, кўзим қувнайди.
Хаёлимнинг ёнидан ўтар
Қувонч рангли вижир—вижирлар.
Қалдирғочман мен ҳам отажон.

Эсимда йўқ ўлан тўшагим.
Соғинч илонвачча отилар,
Осмонларга қараб қо аман...
Қалдирғочга қучоқ очаман,
Ушлаб олар мени хуштагим,
Дорга тортар ийиб меҳрибон...

23.05.1995

★ ★ ★

Райҳон, инсон бўлсанг қандоқ бўларди?
Мастлик, ростлигимда сархуш гўзалим.
Телба ҳаётимда иқбол куларди,
Райҳон, инсон бўлсанг нима бўларди?!

Шоҳинга осилиб, ўлгим келади,
Қўтир, кал очундан кулгим келади,
Кимгадир дилимни бергим келади,
Райҳон, инсон бўлсанг нима бўларди?!

Синглим сенинг каби мени тушунмас,
Иўлимни тўсади гул кўтарган нафс,
Хасдай учиб кетсам ҳеч ким ачирмас,
Райҳон, инсон бўлсанг нима бўларди?!

1997

★ ★ ★

Баҳор тўй қилади, тўй хабарчиман,
Отим куй, қамчим қўй, қўй хабарчиман.
Ишқни арғимчоққа солинг турналар,
Бўйинга раққосликни олинг турналар,
Қирлар қўйнингизни тўлдирсин ифор,
Қирлар кўнглингизни кўтарсин изҳор.

Мен дайди, саломлар дайди қалдирғоқ,
Бошла вижирингни руҳиятим оч.
Тебраниб қалқинг яшил бешиклар,
Очгин бинафшажон, очгин эшикни.
Баҳор тўй қилади, баҳор дил чорлар,
Дили дор лайлакларим кела қолинглар...

1991

* * *

Қон ичган қўшиқнинг сўзини сўра,
Қон кечган баҳорнинг қизини сўра.
Бўғзингга тиқилиб турса ҳам ўлим,
Қазоларсиз келган рўзини сўра.
Хазон сипоҳини ёлдиради ғам,
Ортга қайтмайдиган изини сўра.
Эшиклари ёпиқ ернинг қаърида
Каромат даласининг бўзини сўра.
Вафо, юрагингга қайишган Тангри,
Адолат қуёшининг музини сўра...

1989

* * *

Ёмғир пичирлайди:—бардам бўл,
Аёзни сев, аёз ўткинчи,
Руҳинг тушкун, юрагингда гул
Ахир айшинг қонлар ютгувчи!
Аёзни сев, аёз ўткинчи...

Эзма бўлма,
Букма тизингни,

Кулиб йигла—лабинг порласин.
Боравергин музларга ёниб,
Сени ҳам бир тақдир синасин
Ҳеч йиғлама—қалбинг қонасин!..

Доди додсиз шайтон давраси,
Сўқмоқларга солади кинна —
Ўзлигининг ола қаргаси
Қаргаса—да, ютоқиб тингла!
Дордир сенга шафақ толаси.

Қарахт кунлар дилбардир балким,
Балким англамассан ҳеч қачон...
Чорлар меросхўрсиз Сусамбил
Порлар болалигинг ҳур замон
Балки сарғаймасдир ҳеч қачон!..

Юрагингда ўкинч ва армон...
Юрагингда ўкинч ва армон...

17. 12. 1996

* * *

Ёмғир, ёмғир, ёмғир...

...Тун безовта ўтди, тарновлар товуши негадир
оғир. Ўғил кутган эди, дунё қиз тутди, ҳолатидан
кўнгли хасталар полир.

Бирам гўзал далага бўлмайдди кириб, тортиб
чиқаролмас лойдан булутлар. Илон изи, сўқмоқча
кестмоқда эриб, айниқса, ўша қиз сизни унутган...
Тумшукни чўзсангиз этади мусаффо хотирга, нам-
хуш ҳавога, кўзни юборсангиз кетади—айрабми,
аразлаб ҳўл ўтлоқ адогидаги навога.

Ўшоққа дайдитинг ёмғирпўш этмаган, тешик
челанки писанд ҳам этмаган хаёлин. Дарвоқе, бот-
қоқ қисматда сайр қилиш осонмас, лекин хунг
ўйламоқ ортига қайтмайдиган шамолни...

...Ёмғир, ёмғир, ёмғир...

1994

* * *

Нима ўзи дегани ҳаёт?
Нима ахир, айтинг эътиқод?
Мақсадсизга кўриндим ўжар,
Ноҳалолга яланғоч жўжа.
Қон туфласам йўқлайди армон,
Йўқлайдиган қайда дўст—ёрон?
Кимнинг қучоғида севганим?
Қучоғимда кимнинг севгани?
Қабул этмас гулимни гулшан,
Нега, нега бўғзимда кишан?
Англинмаган баҳор-ку йўлим!
Нега ҳакам ўртада ўлим?

1990

* * *

Турна, менинг юрагим даштда...
Кийиб юрган куйлагим шаҳар.
Ҳаёсини ечмаган қизнинг
Теграсида кўраман заҳар.
Адашганча тентирайди ит,
Саратонда ҳансирайди кит.
На—да итман, на ўша наҳанг,
Ҳисларимни кўр қилган оҳанг.
Алвидолар. Кетар бўламан,
Туғиламан, битар бўламан.
Мажнунга боқ, Мажнун де Лайли,
Менинг гулим, хаёлим Лайли...

1992

Бошпана

Ишқ ва ўлим мавзеда изғир,
Чақа ўйнар даллол Азройил,
Ҳаёт сўрар мўлтони бола.
Ниманидир сезади каптар,
Болохона томида шоир
Тўрт ўғли бор қизни хуш кўрар.
Қиморбозлар куртак супурар,
Хотинлари излайди лаззат,
Бахтсизликнинг кулар омади.
Дилбандига отилган ўқлар
Теваракдан учар қарғишлар —
«Зулматим» деб бошланар алла.
Олисларда сузади хаёл,
Дайди шуур орияти дол
Ишқ ва ўлим ёлғиз бошпана.

1996

„Жиззахлик қиз“га хат

Хайр, видоларнинг барчаси рангсиз,
Мағрур нигоҳингга исинар агёр.
Камон қошларингга таслимман жангсиз,
Олис шаффофликдан бир парча ёдгор.
Бағрим ёнаяпти ранглар тафтида,
Бўғзим турналарнинг «қур—қур»ига банд.
Умрнинг ҳикмати хазон кафтимда,
Елиб бораяпти теграмда саман.

Яшил Сафоларнинг арғумоғи най,
Ишқимиз тараннум айлаган мозий.
Қамиш, жўражоним, айт, қай рангда май,
Оҳангнинг сурати менинг дил розим.
Хайр, видоларнинг барчаси рангсиз...

1987

«Жиззахлик қиз» — Мусаввир Рўзи Чориев асари.

КУЗ

Бир кечада бари ўзгармиш...
Аравада келади хомуш,
Дала, дала, мен севгин дала.
Ин қидирар оҳанглар нотинч,
Ўртанади жодугар севинч,
Булутларга йилқичи лола.
Борлиқ билан қоламан якка,
Кулбам чекка, бегойим хакка
Нола, нола, бу қандай нола...
Жиққа ҳўлман ёғмасдан ёмғир,
Кўнглим сезур, юрагим қизир,
Ўксиб—ўксиб йиғлар бир бола...

7. 04. 1995

Кеч кузда

Бунчалар пирпираб учдинг гирдимда
Баҳорга жуда ҳам интиқмисан сен.
Кеч кузда айланиб келдинг сиримга
Чумчуқжон, ўйлама, одаммасман мен.
Авлиё—иблислар тутган қўлимдан.

Тонг олди дайдийман, таскин изламам.
Чанг йўлда нафратнинг ботган излари,
Кул кўмган адирда йиқиқ ситорам,
Чумчуқжон, англама ҳеч он бизларни.
Ўзини куйдирсин Одам ҳислари...

Яланғоч дарахтдан тонса бўлади...
Алвидо айтмаган куз кетиши турш.
Жилмайсанг йиғларлар изиллаб,
Чумчуқжон, мен эмас сирфуруш,
Ёмғирни беролгум тизгинлаб!

Ялпизнинг хоки ҳам қолмади,
Райҳонга дил очсам ясар дор.
Шеъримни бир пулга олмайди,
Чумчуқжон атиргул ва беор
Эҳ беор, эҳ бу дор, эҳ бу хор...

1996

Қиш олди

Аравалар синган,
Бўм—бўш далалар.
Деҳқонлар баҳорнинг қабрида...

Арзон жуда армон,
Увлар жимжитлик—
Итларга берилган мангулик ёнида.

Дарё чуқурида гунг—гаранг
Китлар гулшан кўрган.
Соҳилда дўст—ёрсиз ёлғизлик—

Бўйнига осилган тул боғлар
Тугаган шираси эсламас,
Хотирда доғлари доғулар.

Дабдуруст кирасан туманга,
Пайпаслаб топасан умрингни,
Ҳаёққа тешилган кемада?
Ёрилар овлоқда оқ арвоқ,
Ҳари саробларда гардлари.
Изғийди қора дард...
Нигоҳида қувраган қилимлар
Саҳродан саҳрога хун йўли.
Ҳаммаси алданган илинжда.
Тиллоси таланган табнат!
Юраги пишмаган жамият!
Кунда мана, қатл яқин.

1994

Ақраб

Тентираб боглардан келди садо,
Кўпқарига кирган булутлар.
Ақраб чақиради, жулдур чимилдиқ.
Гуллар товушининг ковуши тўғри,
Ҳомилали қорларнинг туши.
Ақраб йўл тўсади, сўзсиз, бемикоҳ...
Тошбақа косасига яшринган қуёш,
Юмрон ковагида бурдаланган ишқ.
Ақраб дор илади, гуноҳкор мурда...
Ният жон узеди, ёзмай вазият,
Ҳасднинг далалари изсиз, қумтепа.
Ақраб йўл бузади, тузади тўда...
Ёйди турналарнинг чинқиригин ой,
Шайтон ишонтирган, ишончсиз худой,
Ақраб зап дўкандор, етмайди заҳар...

1994

Ёмғирдан сўнг

Неча кунки кўривмас подшоҳ
Тўлғонади ҳарир раият.
Кулбаларнинг манглайн гувоҳ,
Жарчиларда олий мақом хат.
Султони милк урушдан кейин,
Тўп отилган буржларга боқур.
Кўзида ўч тўлгани сайин,
Ярашади мақтул ва қотил.
Оқ лачакли бечора она,
Оқни ташлаб яшилга ўтди.
Бир лаҳзада хуррам замона,
Олтин қиличларни унутди.

1996

* * *

Қаҳқаҳа уради ғолиб жаложин,
Ҳайдайди олдиға солиб борлиқни.
Таланган дарахтлар беозор сўфи,
Наҳот ўтиб кетсам бир сўз айтолмай?
Бир қизни севганман, севаман токи,
Сарғайиб-сарғайиб, қучганча тупроқ.
Қонга тўла ичда лоладай исми,
Наҳот ўтиб кетсам бир сўз айтолмай?
Отам ўз даласин софлаб ўргилган,
Эвазига минг бор юрак тилдирган
Мендай қанотлари қанот синдирган.
Наҳот ўтиб кетсам бир сўз айтолмай?

Онам мозор бориб қилади сажда,
Тўйларда эзилиб, мен учун изза,
Ғамимга лайлаклар тутади аза,
Наҳот ўтиб кетсам бир сўз айтолмай?

1991

Қор қаҳат кунлар

1

Немсиз далада пишаклар боқади,
Х стаҳол кўнгилнинг чўпони.

Шафақнинг хуржуни чақасиз,
Лайлаклар гадолар бешигида.
Бугун нима турнанинг келиши?

Нимани билдиради тупроқнинг кўкариши?
Оқ гуноҳ авраб борар ақлни.
Қалтираб тўниви излайди Хизр бобо,
Барваста садақачи хотин—туман,
Кўнгил сўрар, кўнгил сўрар..
Ҳотами Той очуннинг бахили,
Шаддод аёз тановули мусичалар.
Нимани билдиради тупроқнинг кўкариши?

Ким ахир баҳорнинг раққосаси?
Булбулжон сабрлар тобутида,
Тўйиған дарёлар овозачи.
Қор иффати ишқимиз совутади.
Овутади сумалк ўланчидай—
Бу ўртада ҳозирча тенги йўқдир.
Қайдан келиб, қайга кетди гулханчилар?..
Ким ахир баҳорнинг раққосаси?..

Кундуз кундуз бўлмади, кечалар кеза,
 Кўнгил эғнидагин ечди, топтади,
 Боғнинг телбалигин гулдирар кўча.
 Дарахтлар ўзини оқин атади.

Туради, ётади, ётади, туради.
 Шамс дайди, моҳ тулки,
 Булутлар ёгмайди, ҳуради.
 Кўмишмас жон берган булбулни...

Кезади қирларда қорларнинг арвоҳи,
 Ҳар гўзал овлоқда япроқлар мурдаси.
 Ахтариб топарлар, тиларлар гуноҳни,
 Қисир гул далалар, гузарлар бекаси.

Қачон узар ўжар қуёш кишанни...
 Қачон сузар лайлаклар кемаси...

1992

Музлаган юрак парчалари

Дил тинчин йўқотган,
 Нафасини қисади ташвишлар.
 Хонада совқотган,
 Биқини йиртилган товушлар.

Далада не ёғар,
 Деҳқоннинг ризқ-рўзи?
 Кўнгилда доғ қолган,
 Ёлғизлик куйдирар бўғзимни.

Ташшаман. Қор егим келмоқда,
 Очликнинг пойини тушовлаб орзулар.

Дилимга юз йиллар тўймоқдэ,
Кўзимга тикилинг ёзилган.

Дарахтларнинг томири гаранг,
Тангимабди оймомо рўмол,
Ожиз чайла мардона, яланг,
Меникидир кошона — хаёл.

Маст қарғалар шохингиздами,
Қалдирғочлар ёдингиздами?
Оқлик босди оппоқ зулматни,
Тўнгимоқчи дил тўла тупроқ.

Ким асрайди яшил суҳбатни,
Қор ёғди, чопганча улоқ.
Югураман, елиб бораман,
Қор ёғди, эриб бораман..

3

Дард устига дард юктаб кунлар,
Мен мағлубу сен ғозий майли.
Тил чиқарди бахтли маймунлар,
Гунг қўшиғим тинглайсан Лайли.

Саҳар мурдон сўкинди итлар,
Ғусса дилим чизади сурат.
Ҳаёт сари бошлайди ситам.
Бу қандийин улуғвор қудрат?!

Тупроқ томлар уштади қилич,
Қатлгоҳда фармонбардор ой.
Юлдузларнинг юрагида ўч,
Қўллариди сиёдирилган ёй.

1991

Аср дарвешии

Томиримни ёрар кўр ҳаяжоним...
РАУФ ПАРФИ.

Раддибало оғриқ ишқ сари кетди,
Армон кўз ёшлари ҳар кунги тушлик.
Фано саҳросида ўзни тул этди,
Умр севинчида гўла бехушлик.
Наргорнинг дардига силжитган этак,
Давралардан қочар ой янглиғ сўлғин,
Айланар ортида, олдида пўкак,
Ғариб қаллақданган, хаёллар беун.
Ватан елкасида, ҳиссида рўзғор,
Эзилгандан эзиб йиғлатар чечак.
Тешик хуржунинда қанча жола хор,
Май бўғзидан олган, руҳида печак.
Чивгинларча қучар, учади ҳолсиз,
Ёмғир носасига тўлатар шароб.
Улкан булутлари онгсиз, хаёлсиз,
Ҳар ит талэмоққа ташланган арбоб.
Хароб дунё аро ишонгани пуч,
Эркни юлиб кетди қайси олғирлар.
Ёнар яраланган тушларида ўч,
Кераксиз ханжарнинг занги бовурда.
Туфлаб туманларга фикратнинг боди,
Тасаввур тахмони этган суйқасд.
Уни туққан балки ҳикматнинг ёди,
Бас дейди ўзига, қилолмайди бас...
Бир қаттол тўдага дуч келган чегин,
Йўқлагани баҳор ўрнидаги қор.
Урди юрагини мозий уволи,
Сийратида булбул, тобутида мор.
Оломон иддаоси кесади томир,

Юртнинг кўнгли тилсиз, бузуқ ошиён.
Нон чэйнайди иллат, куй чалар замбур,
Тўсиб олдинидан чиқар ҳаяжон.
Кетаётган эди келади қайтиб,
Улган эди, умид, кўз очар яна.
Марсияни тўхтат, йиғлоқи майиб,
Ер қаърида янги бу жиннихона..
Раддибало оғриқ—ишқ сари кетди..

8. 04, 1995

Ўлан

Ҳай-ҳай ўлан, жон ўлан...
Халқ қўшиғи

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,
Бўгзи тўла қон ўлан.
Бўгзимни бўшатмасдан,
Қайта туғил, ён ўлан!

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,
Бўғзиди армон ўлан.
Қалбни чуқурроқ кавлаб,
Қада орзу, дон ўлан!

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,
Дардимга дармон ўлан.
Очилиб-сочилмаси,
Керак эмас жон, ўлан!

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,
Шухратга ултон ўлан.
Кўлмакларга йиқилиб,
Ўласан мўлтон ўлан!

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,
Дилида Қуръон ўлан.
Юрак сари саждага,
Харжлаган осмон ўлан.

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,

Ишқимга нишон ўлан.

Менга нишонмасанг ҳам,

Ишқимга нишон, ўлан!

Ҳай—ҳай ўлан, жон ўлан,

Бўгзи тўла қон ўлан.

1989

Дунёнинг тўрт томони ҳақида қўшиқ

Шарқ—шароб,

Гарб—рубоб,

Гул, қанот—Жануб,

Шимол тўнгмаган руҳларнинг қони.

Қўшиқлар ортилган тонглар аравақаш,

Йиллар қирчапғи бахт, қирчапғи йўрға.

Замин парчаланиб тушмоқда кураш,

Тингла, айтгувчиман, эй, қуёш, жўра.

Эшит, энг азалий, каттақон бахши,

Абад бахшилиги қилмоқда хумор.

Турналар учиб келган вақтларнинг машқи,

Кўзимда ёзилмаган оятли тумор.

Келажакка қараб чопган масжидлар,

Жандалар рангидаги бандалар ўйи.

Дунёнинг охирини исён тўзитар,

Исён инсониятнинг дастлабки қуйи.

Меҳроблар кўпгилдаги турна қатори.

Азонлар шовқин солиб кўнайган қирон.

Юрчлар олиб келган мозий аттори,

Ҳуштаги ярми кофир, ярми мусулмон.

Ҳомер суман тортгин, ҳайқиринг суман,

Эралар болалиги этган таҳорат.

Сенга топилади ҳамйша душман,
Ёзилмаган олам улкан иморат.
Чайқалиш минорларнинг ҳар турли нақли,
Бирларин тилларида чирпирак само.
Ер билан гаплашган гумбазлар ҳаққи,
Улар ўзларига беради баҳо.
Пайғамбар алқагин, денгиздай кўза,
Сайёра кўйида этилган хароб.
Етмиш мингта тилда айқириб бўзла,
Юрак навоҳбони—Азройил шароб.

Шарқ—шароб,

Ғарб—хубоб.

Дарбадар—Жануб,

Шимол—самандардай ўнглалар қониб.

Гўзаллик Шарқ экан, эътиқоддир Шарқ,

Ҳаёт дўнгсагида тутдилар чоғир.

Сергий* ҳеч нарсани ўйлама дўстим,

Тўнғич шаробимиз Умар Ҳайёмдир.

Шалтоқи яллалар кўп бўлди гаранг,

Ярмида Ғарб осмоғ, ярмида Шарқ қон.

Муз отган Шимолда қайнаган жаранг,

Ўтри келажакка кўл етмас армон.

Шарқ—шароб,

Ғарб—рубоб.

Хур қуёш—Жануб,

Шимол ташна лабдир яхларни ёриб...

1985

*Сергий—шоир С. Есенин

Қўшиқдан кейин

Қарғиш урган кузакдек ҳолим,
Тепса тебранмайди уволим,
Ғарлар, ўғриларда ҳалолим,
Мендан кечу ўзингдан кечма!

Севма десам, эргашдинг қулга,
Сўйкалдинг ва ўргандинг ғулга.
Бу зоримни сотма булбулга,
Май ич телба, ўзингни ичма!

Эй, ярамас, бахти аримас,
Бахтсизликда ҳар лаҳзаси маст,
Ҳур жонингга қилолмассан қасд,
Ёрни кўрмай, руҳингни ечма!!!
Мендан кечу ўзингдан кечма...

1998, куз

Рембо

Шеърият нима бу?
Жазава, ўйин...
Кўнглинг куйиб кетди,
Куйикжон туйғу.

Сен бир шаффоф сақич...
Мусаффо лаҳза—
Кўзи синдирилган
Иzza—дepaзa..

1996

Таҳайюл тентирашлари

1

Сирли кафтар...
Чала зурйёд,
Эзма гафлат,
Наво бевунёд...

2

Телба истак, кечиринг зора,
Ишнингилгинг ичган оввора.
Кемирдилар майда таъвишлар,
Эмирдилар баҳори қишлар.
Қаландарга ҳасадим келар,
Тўрвасидан тераман юлдуз.
Асосига осилиб чиқсам,
Тебранади алвон дала—туз.
Миқти ўйларида карвонлар,
Жилиб-жилиб, жилов узади.
Бинафшаваш қўпган замонлар,
Тамоғида тупроқ сузади.
Билмагандан кўнглин тилибман,
Номаълумнинг дардин ўрганиб.
Ортингиздан қир—ла тентирар,
Бораяпман, қаранг, сурғалиб.

3

Хаёлсизлик хаёли уйим,
Ҳовлига субҳ экан занжирбанд.
Тўй бошланган, қурбақа тўйи,
Дайдини ҳам чорла жигарбанд.
Ҳаволанган ўтмас болталар,
Ўткир гуллар бодасида маст.
Камаланнинг иси ҳайдалган,

Яшил дала юрагида қасд.
Ҳислар водийсида тентираб,
Эгалланган гулханий гўша.
Тушларида борар ғулдираб,
Соясидир бекорчи ғусса...

1992

* * *

Юрагимни ғажиган бургут,
Кунларимни ўйнаган савол.
Мени кутма, исмимни унут,
Қокиллари паришон, увол.
Нам, буғчиган дала ўртайдир,
Хотиранинг суқли буржини.
Атиргулли кўлмак хўплайдир,
Кўнгилдаги жунун хуржуни.
Сел келади, куртаклар сели..
Билга Ҳоқон битигида бол.
Хаёл, хаёл, бунчалар беҳол..
Дардларимдан айирди саҳар,
Нафасимда қалқигин Маҳшар!
Заҳар ялар Туркистон эли...

1991

Ҳассос кунлар

Бир туйғуни топдимми ё йўқотиб қўйдим,
Ҳиллар ўтмай ўзгардим мен, ўзгармай дунё.
Кимлардан-да ҳадиксираб, кимлардан куйдим,
Кечир десам, кечирмагин асло Раббано.

Сабр билан яшагандай эдим бир умр,
Пулсиротнинг дами каби сезилмас гуноҳ.
Бир содданинг азобиям севинчидай гўр,
Мени ўзгарт, комил эт, деб ёлвормам Оллоҳ.
Зорим етмас маъволарда соғинч солган дор,
Жонимнинг қай қавагида Дажжол берар панд.
Тасаввурим менинг ночор, ақлим қилмас қор
Сени қандай англай, қанда кўрай Худованд?
Сябо бўлсам, маст-аластга ёқимли дардим,
Сахрога хун сачратганим баҳорий зебо.
Балки шундан сенга ҳаддим сиғди-да Раббим,
Қўрқиб туриб ўз-ўзимни тутдим норасо.
Энди... ёлгон... кўчаларда эринчоқ қасос,
Баҳордаги кесак бўлиб уваланади.
Мен бўғзидан олган кунлар бунчалар ҳассос,
Ҳайратимнинг қарғишида саваланади..

1997

Мурғак севги тарихи

Уялмоқни ор деб билар туйғулар,
Паҳлавонни кутиб яшар малика.
Кампирнинг қарғиши чолига асир,
Туғилмаган тонглар бўлиб калака.

«Яло, ялосидан,
Дарду балосидан.
Қизинг бўлса эрга бер,
Қутул балосидан.»

Сарпийчанг куйланар хаёлий намоз.
Кўкларни кийилган йиғлайди сувлар.
Азонлар айтади бир жуфт жўрабоз,
Йўқолган ҳаяжоннинг келар бўйларни.

Турналар хатида қайтади осмон,
Муҳаббат тафтида қайрилган тиғи.
Моҳирўй, соҳир куй, севаман сени,
Менинг юрагимни севади қайғу.

Орзулар ортингдан судралиб ўлган,
Итимнинг ҳолига солиб ҳар баҳор.
Бедаво туйғулар ўзидан кулар,
Сумбула нархига тушибди дилдор.

Бошлардан бош олиб кетади оҳлар,
Бойнинг умри қадар лабларим суви.
Ялоқларга тортилади бир ҳовуч гурбат,
Бахтиёрлик дардини ўғирлаб гулу.

Севгига ўрин йўқ, муччилар тамом,
Асралиб сўлиган ҳаё диллари.
Хат битиб қумларга боради карвон:
— Қизлиги қолмабди йилларнинг.

1983

* * *

Шаффоф нигоҳингни излаб кетгандим,
Кўнглинг хаёлида ўлганман беиз.
Рангсиз кўчаларда тентиб ўтаман,
Умрим етолмаган ай мусаффо қиз.

«Гўзаллигим тинчлик бермаган балким»,
Дерсан кўзларингни юракка санчиб.
Бир обида янглиғ ҳайратланаман,
Лекин бир зум ўтмай кетаман қочиб.

Ў гўзал, гўзал қалъа, гўзал аждаҳо,
Зулфларидан дарра ясаган ҳоқон.
Боқиб нур селига тўймасман асло,
Бироқ сийратимда туганмас армон.

Совуқ, ҳаддан тубан солланган чеҳра
Бозорларда ишқи сотилса не йўл.
Сен бир умр сиқта, ўлгунча сиқта,
Ахир нима мулкинг бечора кўнгил?
Дарёларга бориб тушлар айтасан,
Майсалар орасида илоҳий меҳр.
Ҳеч қачон дардингни билмай қайтасан,
Ўзига талпинтирар самовий сеҳр.
Шаффоф нигоҳингни излаб битаман,
Ишқнинг ўнгирида ҳушимдан айро.
Ҳилқат кунларимдан кулиб чиқасан,
Малак, парирўйим, соҳира, сабо...

1994

* * *

Сувратимдан эзилди гулим,
Қурбонига сузилди гулим.
Қарзларидан тиккан белбоғи,
Румолчаси ишқнинг улоғи.
Чимилдиқда ўлтирдик хомуш,
Сарғайди-ей, қарғалган болиш.
У ўзига, мен ўзимга фарқ,
У ўзича, мен ўзимча Шарқ.
Қор даламдан узилган гулим,
Кўнгли арқдек бузилган гулим...

1989

О жоним Саломат, жоним саломат,
Рухга озор етмай кулсайди омад.
Сенга сумалакни суздирар эдим,
Кўкдан камалакни уздирар эдим,
Кўнгил озорини тўздирар эдим,
Хаёл бозорини қиздирар эдим.

О жоним Саломат, жоним саломат,
Рухга зиён етди, кулмади омад.
Тонгла бадар кетдим, рад бало, етим,
Ит этдим ўзимни, ҳоқоним итим,
Кўзимга қон тўлди, ичимга ютдим,
Омадин унутдим, сени унутдим.

О жоним Саломат, жоним саломат,
Жоним омонат-ку, жоним-ку омад.
Яна ҳайрат бўлгин гулга эврилиб,
Шаффоф ёштарингни руссам симириб,
Зулфингга оссанг ҳам аломат дейман,
Бизлар омадлимиз—саломат дейман.

О жоним Саломат, жоним саломат,
На-да омад дейман, на-да фароғат.
Орзуни армонинг отига қўшди,
Олдин телба этиб, сўнг берди ҳушни.
Юлдуз юрагингни кулдирар бўлдим,
Ўзимни армонсиз ўлдирар бўлдим!..

8. 04, 1995

Хасаки масал

Асал ойи... Асаларичи,
Тешик тўрва ҳаёт боғичи.

Асалари... топгани—бори,
Асал тутиб, дилини ёрди:
—Тугаёзди... бўлсайди асал,
Турмушимиз бўларди асал...
Қорнимиз тўқ, муаммомиз ҳал,
Бадавлатроқ яшармидик сал.
Келди ори, чақди-да ари,
Асалари—дилдори кори,
Асалини ташлади кетди,
Асал излаб сайхонга етди.
Кўнгли касал, чўнтаги касал,
Бари-бари истайди АСАЛ.

Қирда ҳам ул асаларилар,
Босқинидан таланган гуллар,
Номусидан қизарган дала,
Асалига ошуфта, ола...

Асал ари, Асаларичи,
Талончидан талончи гарчи,
Дунёсини англади бир он,
Ўқилмишига англови қурбон.
Ари ҳайдаб кўнглини боқди,
Тоза асал гулларга боқди.

Хаёлини ҳидлаб навкарни,
Асалга зор, асал асрарни,
Таладилар арилар, гуллар,
Аямасдан ошиқлар—туллар.
Асал истаб чақдилар обдон,
Гул шохини этдилар арқон:
Мангу тургай дор эсон-омон,
Асал эса абадий армон.

Ҳамон қайтмас асаларичи,
Узилмаган дорнинг боғичи.
Ундан узган асали умид,
Асалдан-чи узилмас умид.
Очиқ-сочиқ ҳовлиси зори,
Асал тотиб, гумдондир ёри.
Қилар шаъма, этади таъма,
Улашади... саҳийдир ҳамма.
Энди... аричи ҳам бир асал,
Кўнгли асал, юраги асал.
Вассал бўлди Вассалга асал,
Касал ўлди касалдан асал.
Тўйдирдилар баридан тамом,
Ҳаёт эса этади давом...
Асал, ари, асалчи, асал...

4. 05. 1985

* * *

Кечам ғамгин кечди,
Кечам тул кечди,
На бир оҳанг бичди,
На бир ғул ечди.
Кечам гунгсиради,
Баттар кирлади.
Тушидаги қирларидан,
Қабр сўради.
Кечам ўргилмади,
Тўрлар илмади.
Гуллар хайридан-да,
Бир қайрилмади.

Дардсиз, майсасиздай,
Кўнгли бузилди.
Бадбахт, кимсасиздай,
Жони узилди.

Тилга кирмай кетди
Ғусса рангидан.
Телба деб ҳам,
Тирилмади янгидан..

1994

* * *

Ҳаммаси кимнингдир арвоҳи,
Ширингина бўғар хотира...
Мозий чеккасида қувончи,
Исмингни хотирла, бодича.
Севгингни зулфлари қариган,
Сийрати сарғайган севгингни?
Лабларидан шафақ ариган,
Кўзлари киртайган гулингни...

1994

Маъсума ҳасира сига

Сен келдинг туманлар аро ҳарир дард.
Қора байроқларда ҳаворанг осмон.
Мовий мактубларни танғиб олган март,
Зангори учқунлардан туғди ҳаяжон.
Қақроқ лабларимда сен юрган сўқмоқ,
Тўлди оддийгина ул номинг билан.
Ўпти далаларни мен учун чақмоқ,
Қуврамас, ёниқ ҳислар уйғонди дилдан.

Шафақ юрагимга эрк берган тонг пайт,
Лойли кўчаларга ишқимни тутдим.
Маъсум рухсорингга ожиз қолган байт,
Ҳаёт ишон менга, иродам бутун!
Боғларни ёмғирлар савалаган кеч,
«Севаман» соҳиби ҳўнгради мезон.
Чапакчи гарамлар устида ўкинч,
Юракнинг қирғоғин ғарқ этди уммон.
Сен кетдинг, туманлар аро ҳарир дард,
Олис хаёлимда турибсан ҳамон.
Мовий мактубларни танғиб толган март...
Зангори учқунларсиз қолган ҳаяжон.

1987

Дўрмонда

Ҳайқириброқ ўқинг, Дўстиёр ака,
Кучанган ўланингиз этади оқин.
Долзарб дийдиёга хуржун газета,
Мутафаккир ҳайрат олади сотиб.
Тилга тушган тилдан тушмайди сира,
Ортидан чопсангиз-чи, шеъринят улоқ.
Ўлик нафасларнинг қулоғи ўра,
Суяги нимжон қўшиқ бўлғуси сайёҳ.
Латифроқ сўзлар топиб сийланг устозни,
Юртдош «худо» бўлса янада яхши.
Пулламоқда кунлар ҳусни, нозни,
Тўпори софлик билан гуноҳкор бахши.
Кўлида бол сўзлардан ясалган дарра,
Фақат ҳакамликка эришган акам.
Дилда элнинг дарди хомталаш ғўра,
Калтакланган БАҲОР йиртади ёқа.

Минглаб шеърни шимиб, уфлар арғувон,
Қартаяди шуҳрат тилаган ҳавас.
Дард тилаган кўнгил мероси армон,
Овоздан мосуво шом чиқарар бир сас:
— Ҳайқириброқ ўқинг, Дўстиёр ака...

1988

АЙТМА

Саргашта саҳрои кетиб борасан,
Армон ялангининг адоғи сароб.
Ломакон туйғулар билан қорасан,
Омадли розларнинг бариси хароб.
Машаққат юлғуни дарра мен учун,
Алам даштларида яйра мен учун,
Таланган қафасда қарға сен учун.
Сапол товоғида ҳасрат битади,
Ари уясига етмаган асал.
Лолазор сайҳонда уйқу элтади,
Орзумнинг боғлари қуриган, ўсал.
Манзилинг туп, шарпа, шубҳа ботқоғи,
Арзимас мендаининг гунг қўнғироғи,
Талъати бегона саҳар сўроғи...
Сарпойчанг югурган тушларим бекор,
Акашак ҳисларим нажот сўрайди.
Латофат кўнглида бўғизланган сор,
Оппоқ кафанига, мени ўрайди.
Мартабаси улуг, пасткаш замонда,
Ашқинг билан ошдинг неча давонлар,
Турбатинг гулшан бўлсин қарши томонда.

Сабил қолсин майли жўн ниётларим,
Абад шўришларда кўринмас мазмун.
Лайлидан сенгача бу гийбатлару,
Мажнундан менгача тизилган назм,
Ордона, сарвларга ярашмас таъзим,
Аломат бўлса ҳам қасдингдан қайтма,
Табассум уволинг, ичингни айтма...

20. 05. 1995

* * *

Қиш охири....
Лайлаклар тушларга киради.
Соғинч шаклидаги боғлар ҳувиллар...
Ташвишлар унутилган саҳрода,
Чўпоннинг таёғи тирилган,
Чегаранинг ёнида БАҲОРОЙ.
Хумор бор чиройдан чиройли,
Девона қон ични қизитар,
Бош олиб тарафсиз ёқларга кетяпман.
Нимадир бўлиши керакдир!!!
Ҳавасга жон кирди,
Исённинг куртаги юракда.

1993

MEH

Мен ким

Бу янги работ бўлса, маймунлар кулса,
Кўнгил ўлса, қирқ йил кетмайди доғи,
инсон ўлолмаса, гул сўлолмаса,
Болдан безган дунё излайди оғу...

Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Теграмда малойиклар алвасти талъат,
Ялмоғизлар ташлаб кетган борини...
Исмимдан дард йўнарлар—арвоҳларга хат,
Булбуллар юрар кўтариб бедил зорини.

Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Оҳи ҳур—йўқолган нур, топилган узр,
Ҳаётга эрк теккани шайтон қонидан.
Иблиснинг кишанида илоҳий ҳузур,
Севинч туш кўради ғам ёбонида...

Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Тутаб хуршид ботур, ойни уйғотур,
Қавми номаълум шам излайди ўлжа.
Кўнглимда қиличини қайрайди қотил,
Руҳимнинг изғишида кўрк туғар ғунча.

Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Сабил фасли заъфар, мутрибадир кар,
Нотинчланган наъма қасди дилором.
Сўнгги имконимни еган гавҳарлар,
Тошга ағёр қистар, тунга хунли жом.
Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Довуллар алмашади, дайдири турли бўй,
Гуноҳга яшринганни ким ҳам топади?
Оқиллар жоҳилларга берадилар тўй,
Лоларуҳ маъволарда итлар чопади...
Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Поклик ҳузурида, тундлик гўрида,
Авжи минг мақомда телбараб Саёқ.
Гоҳ ўтирсам деса Оллоҳ ўрнига,
Ғаюр дунё тезлаб, силкитар байроқ...
Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Кундада қилич чопмас бедаво севгим,
Ишқсиз боласини моҳ йўртаклайди.
Саробларда сармаст бевафо севгим,
Сени хотир деган ит сўроқлайди....
Мен нима ҳам дердим?

Мен ким ҳам эрдим?

Дўруғ шамойилли унхўр муножот—
Қайсдан Мажнунгача азалий зулм!
Тилсиз баҳоримни кўмиб келган бод,

Ғабрини тирналайди савдойи дилим.
Мен нима ҳам дердим?
Мен ким ҳам эрдим?
Тириларми кўнглим, ўлмасми ўлим?
Кузининг боши очиқ кунлари менда.
Сендан умидим йўқ, сен, сенсиз йўлим,
Қарарсан кимгадир зор, тентирми сенда?!..
Мен нима ҳам дердим?
Мен ким ҳам эрдим?

1998, октябрь

Бир тунда

Эсламадинг, мен ҳам билмадим,
Хотирада яхлагайми сўз.
Зардолилар учун йиғладим,
Бошимиздан учиб ўтди куз.
Ой кечалар йигирди урчуқ,
Нурларини тўшаб йўлимга.
Шоир бўлиб ўлмоқчи бўлдим,
Юлдузларни олдим қўлимга.

1990

Қадр чоғи

Айбдорлардай боқаман қишга,
Кузда узолмаган қарзим бор.
Ёздан қолгандайман қарғишга,
Бари учун хўрларман баҳор.

Бобом салом беради шомда,
Аср палла сиғинар отам,
Болам аллалайди қиёмда,
Тонгда ўлдиради набирам....

1995

Ғариб

Сумбула сувига чайдим кўнглимни,
Ғарчи ювиб бўлмас гуноҳларим бор.
Ғарчи ғариб кўрдим гулдай умримни,
Беҳаёл бўғзимда тилла боғич дор.

Чайдим, мажнунлар хор, ишқимдан ёдгор,
Туйғум чўққисига лолалар илди.
Хотирам қирида кўмилган баҳор,
Руҳимнинг бир этак боласи келди:

Не бир даҳшат сирлар томири дилда,
Айтсам ўзанига қайтади дунё,
Айтсам, телба дерлар туққан элимда.
Булбулигўёлари Ҳақ демас асло.

Чақмоққа минганича келар видоси,
Қани эди мен ҳам қийқириб кулсам.
Мени-да соғинади тонгнинг Эгаси,
Чайилган кўнглим билан кўкларда ўлсам.

1996

ИҚРОР

1. Тарновларга осилган чечак,

Дарё рошидаги қоқиғул.

Мени унут, шаҳар ўлдирди...

2. Мен зулмга қўлимни бердим,

Хўрладим ўзимийнғ қонимни,

Ватансиздир Ватаним руҳи!..

1997

Дўст...

Англаб, ҳайҳот, дея юборар ҳислар

Қарашлар ортида итлар ҳуради.

Дўстлар, кўрар кўзлар, меҳрибон азиз

Бошингни ғажишга тайёр туради.

Шунга ҳам шунчалик фитна, талотўп—

Пастлоқ булутларнй ҳабиб билмассан.

Фикрлар сузади изингни ўпиб,

Лекин олдга жилмас ханжар урмасдан.

Шундоқ аҳбобга зор, сароб ила ёр

Қайга борганингни асло сўрама...

Тегрангда дўст янглиғ салангласа дор

Ҳеч шафқат тилама, ҳатто инграма!..

1995

Орзулар арвоҳи

1. Эски йил

Одамлар ортига тикилмас энди,
Хазонли тилақлар менда йўқ.
Боғларда сарғайган нафасим,
Уфурган овозга ташлаб чўғ.
Қарғишга қолдирдим чўғларни,
Кўпларга тил бўлдим сўккани.
Шўх—шодон қийқирган йўлакда
Семизлар, ориқлар, чулақлар
Биядек қулунлаб чопди шод.
Юракда, чўнтакда эътиқод.
Хўрсиниқ тобимни оляпти,
Шунча-да гар бўлсанг ориятли..:

2. Хазон севги

Эски йил жизғамак бўлма кўп,
Кўкларга кўтариб ўзингни.
Ҳайдалган ҳайратга топиниб,
Хонангга киритдилар оҳ, мени.
Ҳар куни қуёшни кўрсатиб,
Экилди уфқда лолазор.
Ўзимнинг ў кўмилган ёшими,
Очилган қизил гул зулфакдор.
Қулади поёнсиз кенг хона,
Чиллада юраклар яланг оёқ.
Ким Қайседир, яна ким девома,

Саждага айланди кўк тупроқ.
Беғубор ва гўзал ишқи сур;
Нафассиз ҳавасдай бўшадим,
Орзулар елканга ташланди,
Ёйдилар бағринга тўшагим.

3. Ҳалокатга учраган рассом

Бунчалик адоват, бунча кин,
Ҳақ талаш лаънатлар ёғдирманг.
Тушунаман орзусиз кўп қийин,
Ҳам ишқни, ҳам йилни чалдилар,
Куй тинди—камалак рангларим
Кўҳнарған буёқлар сурони.
Туғилмай дунёни англадим,
Еганим истиқлол ҳаяжони.
Тушимга бир олма киради,
Чароғим дарвозасиз қалъадир.
Баҳорнинг юраги юрагим,
Ҳилпирар тепамда тасаввур.

4. Оловга узатилган қиз

Номусга чўлғанган далалар, ўтлоқлар,
Қирларда номуснинг боласи ҳар лола.
Ҳар кўклам уйғонар номуслар
Мунғайган кузада чўккани дарёга.
Кўзамда Осиё, булоқли тонгларда жўнардим,
Йўлимда дуч келди бир карвон.
Сўқмоқни эгдирди сочларим,
Ишқ рангдир,
Ишқ жангдир

Тасаввур ёнмоқда.
Даъвогар мусаввир
Чизақол, тан бергум
Ҳалокат келмасдан;
Даҳшатли бўлади севгининг очлари.
Кафаним рамақи эски йил;
Кўнгилга ўт қўйган қомусим.
Кўлмаклар ичдилар шаънимми,
Булоқлар қуриган номусим.
Лабимни тишлади чўнг оташ,
Оловни чақирдим дўстларим.
Бу йўлда ором йўқ, йўқ тўхташ;
Ёнаётир ям-яшил ҳисларим.
Оловга ўзимни топширдим;
Ёнмаган садоқат бўлмай хор,
Келажак ўғлимни; қизимни
Ўт туғар, дилдора, ҳам қаҳқор.

5. Дордаги йигит

Чолдевор кўчани кул босган,
Кул босган тўфонлар устини.
Ким дардин чорчўпга михлаган,
Ким дардга михлаган кўксини.
Сабрнинг қаҳрига учраган;
Йўлларда биз иков синфдош.
Ҳаётга интилмай кучанган
Йўқолдинг улоқиб ях бардош.
Отамнинг юраги фақат кек,
Нафаси севади қулликни.
Кўзлари қарғаса боқдим тик,

Кўнглимга чақириб кенгликни;
Бузругим маҳв этди ўзимни,
Ўзимга қолмади қалбда жой.
Унутдим қонимни, удумни,
Ўлим шоҳ, ер қаъри минг сарой.
Ҳар бир дил тилсимли салтанат,
Ҳар қалбда ёввойи шоҳлик бор.
Ҳокими ўзлигинг, ўзингсан раият,
Кўр қалблар босқинчи ва маккор.
Янглишдим, барибир навқирон
Сабоғим ёзилмас китобдир.
Чечакка эмранган хитобим,
Ҳаёт деб гуноҳим сен уйғон...

1987

1984. Бухоро. Тошқўлат Ҳамид

Биқсиб қолди менинг кўнглимда баҳор;
Биқсиб қолди менинг юртимда саҳро.
Биқсиб қолди менинг ишқимда аҳро.
Биқсиб қолди менинг исмимда вафо
Энди эврилмасам, кечмасам бўлмас;
Кафанимни ўзим бичмасам бўлмас!
Хаёл телбаланиб, дарёдай юрди,
Қайси бир нидолар менга югурди.
Мени ўлдиришга кимлар улгурди.
Нафасимнинг қони кимга буюрди?

Кун юқисиз туним гуллари кулмас,
Яшамаслар яшар; ўлим менга даст!

Тўнғиз қуйриғига боғланган йўлбарс;
Кўзим шафағида ўйнаётган хас,
Чўққилар бўйнига лола осил, даст!
Мени мен деганлар қачон бергай сас?
Мурдор хундор ўлиб тиклади қафас,
Мен-да сардор ўлдим, занжирбанд лафз.

Абрлар этагида туғ илган турна;
Адирнинг бир буржида хотирсиз, телба,
Бошпанаси баҳор; меҳроби кунда,
Менга мен ҳақимда ҳеч нима дема!
Нетай, ер қаъридан мактублар келмас.
Аршнинг кунгираси ғойиб, титрамас.

Судрадим чориғимни масиқса тўя;
Шовқинзорга қочдим жимлик қувласа,
Ингини унутдим бўри увласа,
Нима қилдим энди севинч сўрашса?
Оға-иниларим чимзордан чиқмас,
Опа-сингилларим чўрилик-ла маст.

Булоқларга чўккан меҳримнинг ўйи;
Ўтлоқларда ўтгай қаҳримнинг тўйи.
Изимда ўйноқлайди дардимнинг куйи,
Кўнглимнинг тўрида-ку ул қизнинг рўйи
Хурдил кунларимга қайтолмадим. бас,
Ҳеч қачон бетон горда сиртмоқ топилмас!

Руҳим, гуллар экин, яшил саробда,
Руҳим, кўза яса қизил шаробга;
Руҳим, нағма чиқар, қора рубобда,
Руҳим, жонингни тут, малла аҳбобга
Ахир, бу камалак баттолни чопмас!
Ахир, бу капалак беҳолни тортмас!..

1997

Жинлар базми

Қадам товушларин кўрдим мен,
Ҳушимни келтирди шарпалар,
Сизнинг болангизни қидирдим,
Ўрилмади эвғин арпалар,
Эланиб баҳорни ийдирдим!

Жинлар базми ўчган паллада
Чоҳга тушсам шаъмим ёришди.
Меҳр адаштирган далада
Ғийбат ила ҳасрат қовушди;
Сурув-сурув кўклар ишқлари...

Ҳайрат устихонин терардим,
Бир қизнинг арвоҳи йўқлади,
Нима қолган унга тутгувчи?
Аёздаги телба чўғдайман!
Ҳаяжондан қалтирамасман!..

Ўлмасимдан лошимни кўриб
Чимдилган гулларни ҳидлайман,

Бинафшанинг атлас куйлаги
Дақиқада яна битлагаң,
Бинафша-ла келар ўйнагим!..

Оҳ десам, оҳимнинг сояси
Ўрмалайди хаёлингизга,
Сочингиз бўйингиз ўполмас
Оvloқ қақшар уволингиздан
Туйғум ҳуснингизга қилган қасд...

Гўшангамиз томи булутлар
Соғинади кўнгил ўсмоғин,
Ҳилпираса нимжон ишқимиз
Қорлар ёққан жавзо сўқмоғи—
Бўсағада бу тонг қишимиз!..

Лабингизни ахтармас кўзим,
Қоним гупирмайди, ақлли
Асло эслолмайман ваъдани;
Бўлдим чоғи мен ҳам лаққиллаб!!!
Кўкни ташла заҳрин азаси!!!

1996

* * *

Гурбатхонами бу?
Кураш касаллиқ;
Идрок қулаган,
Нураган деворни чалмоқда
Бўғриққан нафаслар,
Куйган кунлар эса кетиб бормоқда.

Юрак—ойинами бу?

Сийқа нақорат билан чапланган тил.
Ақллиларнинг эмас гапдонларнинг шуури
Рақс тушади доира бўйлаб.
Алдаб ваъда беради кўр кўнгил,
Ичи тирмаланган шуҳратнинг.

Сурат—намунами бу?

Ҳаётни ниқоблашнинг макони,
Инсонни билиш бели бузри меҳнатда,
Текис йўллар дил каби узлатда,
Мардларнинг фақат кўз ёши—ёвғони.

Ишқ—тантанами бу?

Боши иккита бўлиб ўтади кўриқдан,
Дилсиз таннинг хаёллари ёзилиб
Эртани яратар ўликлар.
Йиллар ялтоқланган тўшакда
Яланади меҳрга зор дудоқлар;
Маъсум севги ўн йил олдинги хуштакда.
Тўқнашганда қон туфлайди нигоҳлар.

Ҳақиқат—ғўр сўнами бу?

Ёпишади ўчиб қолган чироққа.
Мусаффо тонгларнинг қонлари
Итларга тортилади ялоқда...

Нима бу ўзи; нима бу?..

1987

* * *

Уф тортасан кексадек,
Бўзлагайсан бўтадек,
Тугадими эркалик
Менинг мангу гўдагим!

Қирлардаги лоламсан;
Ўзинг бошқа оламсан;
Якка—ёлғиз боламсан
Менинг мангу гўдагим!

Кўкарди қанча дорлар;
Кулди неча беморлар,
Улғайди-ку беорлар,
Менинг мангу гўдагим!

Яшамасдан яшадинг,
Тикан бўлди тўшагинг,
Минг хаёлга бошладинг...
Менинг мангу гўдагим!

На англадинг ўзингни,
На англадинг сўзимни
Эгаси бўл ўзингни
Менинг мангу гўдагим!

Сен турнамсан ярадор,
Бир умр мен гўл, ночор—
Наҳот шунча айбим бор—
Менинг мангу гўдагим!

Бу дунёдан кетар чоғ
Из қолдиргин, эмас доғ;
Бандсиз, кўкдаги япроқ
Менинг мангу гўдагим!
Менинг мангу гўдагим!

8. 06. 1998

Армон

Ўғлим Дилшодга

Менинг бу дунёда савдойи ишқим
Шафақнинг юрагини тирнар беозор.
Тушунмас феъли—ҳуйим, итим—қўшигим,
Қалдирғоч таҳсинига бўлган сазовор.
Хаёл кемасида жони-жаҳоним,
Руҳимга ортмоқлайди чидовсиз гусса.
Ортада чирқираган севгим—армоним,
Умрим қиёмида тўкилган бўза.
Чалғимоқчи бўлиб изғидим сарсон
Дўсти—биродарлар кўнглидан айри.
Дардим уфқидан ўтмаган карвон,
Одамовилликда замона зайли.
Қақнус азасида тугилдинг дилшод,
Ғамнинг қувончида янада базм.
Бунда одамлигим гуноҳкор сароб,
Бунда шоирлигим жилпангсоз назм.
Барибир нолаларим қирларга етмас,
Бўғзида қилич қотган интизор дунё.

Нигоҳлар оғригимни ковлар, ичар маст,
Бошимга ўтиради қаҳри қор рўё...
Шабнамларга боқиб излайман маъни,
Бизнинг умримиз ҳам гўёки шабнам.
Қизганма мен ғарибдан оддий нарсани—
Очилмай сўлимасин Кўкларим кўкларим.
Қулфи йўқ кўнгилларга кўриндим ялли,
Бойбека ҳасратларга юпун ва хасис.
Худойим, юрагимни очяпман, қани
Топганим-йўқотганим поёнсиз, сўнгсиз.
Дилбар куй чеҳрасида рангин изтироб,
Қаҳратон тепасидан офтобдай ўтгин.
Чопқила орзуларим, майли мен хароб
Юлдузлар хўрагида ойни унутгин.
Билмадим, нима истаб, кимларни қўмсаб;
Варрақлар пойғасида тебранар ноним.
Кечир бу телбани—қария-гўдак,
Кўклар дарёсида оқади қоним.
Ҳаётнинг селларида жолам кўзлаган
Муҳаббат оғушида бадавлат узлат.
Уйғониш қўнғироғи бўзлаб музлаган,
Бир пулдир милён фасл, телба ҳақиқат.
Лайлақлар минорларга айтмади фикрат;
Умиднинг тилларида умид чалажон.
Азоби соясида эврилган кулфат,
Хорлигинг юрагимга санчилган эҳсон.
Доим кимларнидир бошимда кўрдим,

Ўргимчакдек кимлар миям ичида.
Ҳайҳот тугамаса шўрлик ғўрлигим.
Ёниб англанмоқда кўклам кечида.
Маддоҳликда тенгсиз майналар сотқин,
Шоҳ туйғулар ора дард овораси.
Қилич камалакда... капалак чопгин,
Балки орланадир қасос наъраси.
Тобелик саҳросида оёғим ботган.
Руҳимни минг асрлик чулғаган қуллик.
Ҳаяжон тўлғоғини бевақт уйғотган,
Туғилса нафасингда келажак ўлик.
Индамай ўтармидим, жим кетармидим
Қишаним синиғида мардлар суяги.
Чала ҳофизларинг не битар эди,
Зулматнинг хуржунида тонгнинг эртаги,
Қарғалган гул мену сен хаста гунча,
Без тақдиримиз кимларга керак.
Юрак муз диёри устида кунда,
Бошсиз оломонга томоша, эрмак.
Дорга осилмаган ит кам, сичқон кам.
Ҳаётимнинг ярми қувончга рўза.
Тубсиз хаёлотга чўкиблар ўлсам,
Ахир нишонам ким, ўзингдан ўзга.
Турна қанотини элтсин илтифот,
Майса нафасида тиклан зуредим.
Танимас қасамини сабри сил сабот,
Душманга тик қаролмай ҳўнграйдим ёдим.

Йиғла бўғзимдаги атрлар чиқсин,
Чидарман тишимни босиб тишимга.
Йиғла, исмимдаги меҳрлар чиқсин;
Йиғлашинг келтирсин мени ҳушимга.
Майли яшамайин тайинли, жўшиб,
Танглайимда ўйнар мангу пулсирот.
Кечам ҳувиллаган, эртам ҳам бўшлиқ;
Борлигинг—йўқлигингга ичаман зардоб.
Мана ўттизинчи баҳор бошимда.
Ўттизбор бепарво ғимирлаган жон.
Ўттиз бор чўмилган ялпиз ёшимга,
Ўттиз бор алвидо юкланган карвон.
Бироқ минг бир ҳалак; ситилган жоним.
Бозор бўлиб ётган кўнглида мозор.
Ҳузурми Парвардигор сенга бу оним,
Баҳорнинг адоғида ёғаётган қор...
Менинг бу дунёда савдои ишқим,
Бўғзигача дардга, хатга қарздор.
Сарғарган сариқ гулдай, тулдай ёшлигим...
Туманлар пардасида бежон, бемадор...

1993

Кўкламсиз кўнгиЛ

Бу йил ҳам баҳорим кўрмади лола,
Тоғларга чиқишга йўқ ихтиёри.
Ғалат бир фаслга дунё дўмбира,
Ҳолимга келади исмимнинг ори.

Заволям субҳими очилган имкон,
Оламни тутгандай чақа оҳанги.
Руҳим қулдорлари тутар бугдой нон.
Нафсининг бозорида ранго-ранг чангим.

Азонлаб гулдирар қолганлар тилдан,
Тинчлиги туналган восвосдай мен ҳам.
Май тутган ол лабли қизлари билан
Бир лаҳза кўнглимга кирмади кўклам.

Кўчага отилиб чиқади сабрим,
Туманда санғийди дили оч гала.
Туғма басирингга англаггин, Раббим
Тириклик нима-ю тирикчилик на?

Изсиз чечакларнинг кўпини кўрдим,
Ҳаёсиз гунчалар ундан зиёда.
Негадир келадир гоҳо хўрлигим
Бахтсизликсиз яшаб бўлмас дунёда.

Шунда овлоқларга йўқолсам дейман,
Нур ўйнар чўққинда овунармидим?
Мен ҳам хаёлларга ўзимча бийман,
Балки ҳасратларни ўлдирар эдим.

Губорсиз ўтларга кўмилсам дейман,
Рақссиз рақсга қараб тўймасам.
Райҳонлар атрига чўмилгим келар,
Қизгалдоқлар билан пойга ўйнасам...

Нега жирканч гордан чиқмайди бошим?
Нега юрагимга кишан солдинг Ҳақ?

Ахир кўнглим кўзи сенинг сирдошинг,
Бунча гўзалсану бунча хорсан Шарқ?!
Нечун телбаланиб тонгга боқмасман,

Шамсни қаршиламоқ эди-ку байрам.
Умидим баҳоридан бир гул топмасман;
Юрагим қирқ йил найсон ўтмаган дала.

Ялангтўш чўққилар қайси чоҳларда;
Кунгай тарафларнинг ҳавоси қани?
Ҳаётсиз гунгсирар умр оҳларда;
Янгича муз асри маҳв этар мани.

Завқсиз ташвишларда бормидир маъни?
Онамдан айирган тап-тақир тупроқ.
Ахир гул туйғулар эди маҳзамим
Энди гуллар қабри кўнглимда кўпроқ.

Баҳорга эргашмай мен қандай аҳбоб,
Дилбар лаҳталарнинг тутмасми хуни?
Қандай мен дайдига суйкалар офтоб,
Ташлаб кетган бўлса шабнам жунуни.

Аъроф саҳросида отим йиқилган,
Зулмат ботқоғида руҳим борурдай.
Кўзимга аёвсиз экин экилган;
Баҳорим кўнглингни қандайин олай???

Бу йил ҳам баҳорим кўрмади лола;
Тоғларга чиқишга йўқ ихтиёри.
Дарбадар кўнглидан теради нола
Орзулар қабрига етмасдан зори...

1997, ёз

Тентирайман, руҳимда жон йўқ,
Орзуларнинг урди арвоҳи.
Эсимда йўқ баҳор—хунқилиқ
Яшил кулоҳ, пистоқи оҳим.
Наҳот қолдим бўм-бўш қалб билан?
Илон ўпган доғ—дуғ лаб билан...

Бекинмачоқ ўйнайди саслар.
Телбакезик малойиклар мот.
Фариштага эврилган каслар
Қўшмачи бод куйин этар ёд.
Масиққан моҳ бетин имлайди;
Балоғат бекатици билмайман...

Кўзга илмас дардим шўтқари,
Унсиз умрим бемаъни ва жўн.
Мени севиб чақади ари
Тўлашим шарт ўлганим-чун хун.
Овлоқ адирларда беҳузур
Ранг танлаган мен кўр мусаввир...

3. 10. 1998

Мен кесакка эврилдим...
На нафратим, на севгим
Булбул арвоҳи кўнглим
Қабр тошида девим...

Субҳи — шом бари бекор
Тимирскаланар жума.

Атрофимда чилта дор
Бошсиз кечган сунбула...

Ҳасрати боди кема
Маликаси ялмоғиз
Туғилгандан тилсима
Ишқинг урди сўқмоқ из.

1996

* * *

Фақат ўзимга ўзим!
Хотирга берсин тўзим!
Ҳайтиб келмайди кўклам.

Дорни истайди бўйним
Излаб топаман чоҳни.
Ғуссамдадир гуноҳим.

Занжирни силжитмайман
Ертўлада жунундек
Садқаисар мажнунлик...

Фақат ўзимга ўзим!.,

1998

ҲАЁТ

Умрим бино бўлиб нимани кўрдим?
Дилгир чигриткалар... тутмаган сўзим,
Карлар мени тинглаб кўкларда юрди,
Фақат сўқирларга тушади кўзим!
Йўқотдим эркка қул изимни
Чошгоҳда иблисни офтоб урган куш—
Қучдим хотирада дор тортган тизни
Болта кўтарган қиз кузак сўрар хун.
Мажнундан ҳайдалган қари, қўтир ит
Дунё, дунё сўрар—кетган дуоибад.
Менинг нима ахир тушларга булут,
Менинг нима ахир мамот этгай рад?
Хасдай гов эмасман ёвуз ҳаётга,
Адам водийсида ҳислар тезаги.
Кўмди тонг кўзини шуури содда,
Гуноҳ манглайида иймон безаги.
Маъсум, ғамгин руҳим ғубор оралар,
Шабнамлар аллақачон қишнинг ҳалоли.
Ой қопган хуршид «кўм» деб ерга зорланар.
Қотилга мақтулларнинг тушмас уволи.
Юрак ўлдирар он мен озод бўлдим—
Болалик кўкка кўприк солган дам қайтсин.
Зўрлик юлдуз бўлиб теграмда кулди,
Хурлик ҳаммол экан, ривоят айтсин...

Майса, қасос исмин қайтарар йиллаб
Қани Ҳақ уйида собит пулсирот?
Иўқол, шубҳа билан ўпишган диллар
Кечсанг, мендан кечу давом эт ҳаёт!!!

1998, сентябрь

* * *

Ўйнади мени ғам, ўйнади ўкинч,
Севинч, сен қонимни ич..

Чанг солди тунга шам ва яна ой ҳам,
Ўзим билан ўзим қолмадим бир дам.

Қадаҳим лиммо-лим, тортаман чилим,
Қайдасан қувончим, бедарак кулгим.

Ўкинч ҳеч, сеvu кеч, ич, қонимни ич...
Сен севинч, мен ўкинч, кечмоқда бу кеч...

1996

Аччиқ тўхта м

Югургани югуради,

Хуррак отган хуррак отар.

Буюргани буюради,

Эт ханжарга ботмасми?

Бўғзим сўзни ёқмасми?

Ҳақиқатни ҳақ жазолаб,

Бўйсинмасни вақт азоблаб,

Жаллодларга топинади,
Осилади, чопилади.
Бош ҳам чопсин қилични,
Қани бўйин узгин арқон!

Чексиз армон эрксиз армон,
Рангланади, чангланади.
Нима яхши, нима ёмон
Айрилганда англанади.
Айрилганлар ебди айиқ,
Бўлинганлар бўлган бўри...

Кимдир турди, итлар ҳурди,
Хўтикчалар давра қурди.
Вовуллашиб, ҳанграшади,
Ярашганга ярашади...
Хўтик мактуб битмасми?
Кучук танбур чертмасми?
Тишлаб итни қочирдилар,
Ҳанграб хардан оширдилар...

1989

* * *

Боқдим. Баҳоримнинг баргида йўқ қон,
Эзгин журъатимнинг сийрати бежон.
Оқин нигоҳимга хезланди қўрқоқ,
Ўрилган орзуларим ўстирди тупроқ.

Парвардигор кечир, эътиқодим ним,
Ким бўлмоғим керак, бўла олдим ким?
Кечалар тўлғонаман, кундуз бефарёд,
Ҳурлик хаёлмикин, қуллик-ку ҳаёт!..

1989

* * *

Қара—қура қорлар ҳукмрон,
Қатрон йўлларга термуламан.
Баҳорнинг арвоҳи чирқирайди.
Изғиринни олқишлар гала-гала.
Офтоб узлатнишин, ошиқсиз Чўлпон,
Юпун сўфи ояти қалтирайди.
Мен ўзимни қачон йўқотган эдим,
Эрта—индин топаман деб ишонтирмагайман
сизни.
Тушларимда турналар тентирайди..

1990

* * *

Мен гиначи ниначи...
Ел дарёси ҳаётим,
Ҳарир, доғли қанотим.

Гулдан болта йўнаман,
Гапдан гапга қўнаман,
Ғашлигим тўнғич болам,
Юрагимга ўч болам..

19.05.1995

* * *

Хонам деразасин ёпти кактуслар,
Қўрқаман бўғмаса деб бир кун тушимда,
Рафиқам ўргилади кўпроқ гуллардан...

Пешайвон пештоқига ухлаган қўнғиз
Уйғонмасин учун тўқрайман алла,
Ўнғиллайди мендан олдинроқ тўнғиз.

Бетон деворларга илдирдим кийим,
Ярим кеча боқиб сочим оқарди,
Қояга осилганча кулармин иним.

Ҳар кун таъқиб қилар раҳматли бобом,
Далада ўйнай десам ҳамон лайлак қор
Адашмоқлик учун ичаман қасам...

Ёнимда исён сафсар, ёдимда товба
Уйнинг у бошидан бу бошига дор,
Узсам ўлдирурлар, осилсам ўлам!

Мени бу қафасдан қутқарар ким бор?
Тирқишга яширилган ҳазарисбондан
Тайёрладим унга нажиб бир сарию.

Сўнгра дайдимоқни эгаман хумор.
Ниятлари чала рози бўл қопқон.
Мен саҳройи фарёд, бошпанам саҳро...

1994

ЖАЗО

Қўнғизни калтакладим. Тинчиди қолди. Ўлди десам, ҳушидан кетибди шўрлик. Тобутда жони кирди, даҳодай турди. Айланди атрофимда, чину лофимда...

Яна калтакладим. Ҳушидан кетди. Бир ҳушига келар, бир кетар ҳуши. Жони қаттиқ чоғи. Узун мугузлари қимирлар оғир. Васият қиляптими, қаргаяптими? Қўнғлим сал-пал ихрар, меҳр бижирлаб: наҳот қотил бўлсам? «Ач қасос—ул минал Ҳақ» ахир!

Яхшиси деразадан учиражакман.
Қанотлари қайта ўсиб чиқади!.. Тазаррумни балки кўрар Оллоҳим. Менинг заррагина йўқдир гуноҳим, қўнғиз гувоҳим.

Девга айланади бўлмаса қўнғиз! Шаксиз айланади...

Айланди, эссиз... Мен ёлғиз, дев ёлғиз,

Бундайроқ тикилсамми, қўрқиб толсамми у одам экан оппоқ, мен қора қўнғиз!..

1994

Даққи Юнусдан қолган ҳасрат

Бу дунёга келиб, на қилиш мумкин,
Барча томон тўсиқ, ҳаммаси говга,
Илоннинг тилини ялайди ўкинч,
Тулкннинг хаёлига илдириб совға,
Аянч билан боқиб ўтган кушларга,
Нафрат қирқ оёқдай исминг чақирар.
Ҳасрат ноғораси қирқ устунлар-ла
Ялмоғиз дарёга чўкмай бақирар.
Узингни билмаслик бағрингни тирнар,
Лаззатхўр танинг-чи баттар гуширар.
Сени ойнинг сағирига ўхшатган сирлар
Дунёнинг ҳовлисида эрта сунулар.
Енгмоқчисан кимни, қайга боришсан?
Тишларини қайраб итлар тегрангда.
Дилингда томир ёйган ғусса устида
Бавл қилиб ўйнар, ўланчинг шайтон.
Оғзига келганини қайтармас кулфат,
Оғзидан тушмас номард тақдир сақичдай.
Дарвиш кўнглингни ҳам тутмайсан улфат,
Жинни ҳаракатинг ёпишмас ҳушга,
Бирон нарса тартиб билан келмайди,
Жон топширган ҳолат изида бити.
Билмайди, ҳеч қачон ичинг билмайди
Тамуқдаги хор—зор сарбоннинг ити.

Шу одамми, сени қўшмас одамга,
Афсус гуноҳингга бўлган қўш мазор.
Етаклаб қаҳратонни чиққан кўкламга
Сендан безор рўзгор, сендан ҳазар дор.
Бир ношуддан айтгин қайси мучанг кам,
Бир баҳордай хўнграб очилмайсан ҳеч.
Бўйнингдаги қасддан қутулмадинг ҳам,
Ҳеч бўлмаса, ўздан ўзинг учун кеч.
Балки эл оралаб, кўнгил саралаб,
Бирон бир пиндиқчадан топдингми таскин?
Ака инисининг юрагин тўграб,
Ота боласидан олади қасдин.
Шундай лойқа селда кутасан нима,
Дардисар шамолларга ғамингни очиб.
Наҳот, энг мард ўғлон, наҳот ажина,
Унинг устихонин синдирмоқ вожиб.
Сароб водийсида айланмас тилинг.
Сароб ойнасидан чиқолмаслик рост,
Ахир ҳамрозларда маймунининг дили,
Ахир вазминларнинг барчаси вос—вос...
Бу дунёга келиб не қилиш мумкин...

1994

* * *

Орзиқиб қарайман ҳув кенгликларга,
Жуда муҳим нима қолганкин унда?
Шабнам сўқмоқчага киради суқим.

Қафасдан бўшалиб, эрк теккан кунда
Чопиб, у ёқларда яйрардай руҳим!..

Девонаваш сароб кўзим қоплаган,
Тирик, ўлигимга боқмайди Саҳий,
Яқинларим йироқ, сўнгсиздир ҳақи,
Тушларимни туртар беиззат ваҳий.
Умрим дуқуқланиб ўтаётган лаққи...

Менинг онам соғинч, муштипар соғинч
Қабргача болалигим опичлар Сабр.
Нариги дунёларда учрашмоқ уят,
Бунисида эса қочоқлик зарур...
Қачон юрагимга қиламан ҳижрат?

13.04.1995

* * *

БЕҲУДА

Беҳуда,

беҳуда...

Қушим ёзгин қанотларингни.

Эсла, эсла, ишқимиз эсла

Беҳуда, беҳуда, беҳуда...

Гапир гўрда ойдан беҳуда,

Чирик тилинг келтирсин ўтин.

Ўкин, ўкин, жудаям ўкин

Беҳуда, беҳуда, беҳуда...

Тила, тила девоналикда,
Онагинанг бегоналикда.
Ит қонини ичганмисан айт
Беҳуда,
 беҳуда,
 беҳуда...

1994

АРЗ

Турналар қалқиса кўклам бошида,
Қийчилар қўл силкса қирлар рошида,
Ҳайратлар уйғонса кўзим ёшида

Мен сендан жуда ҳам йироқда Вафо.

Айланса айланган хогиралар хун,
Шайланса йироққа ёндирилган дун,
Кўклардан кўринса чўктирилган тун

Мен сендан жуда ҳам йироқда Вафо.

Бахтсизлик етарли ҳар қандай бахтда,
Қон туфлаган соғинч қайғуси сохта,
Оҳ, қанча оҳсизлик ёлғончи оҳда,
Сен қайси чоҳдадир, ул қайси чоҳда

Мен сендан жуда ҳам йироқда Вафо.

Иккита дунёдан нариёқда ишқим,
Келмаса, келмаса ўзимга ҳушним,

Юрагим эриси, бўлмаса ишим

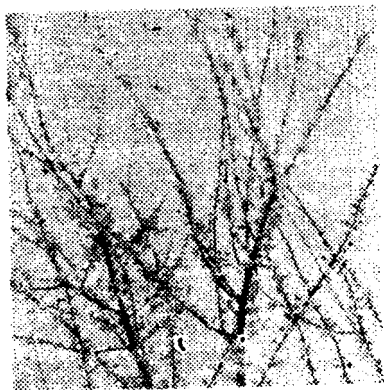
Мен сендан жуда ҳам йироқда Вафо.

Олқишга ўрарлар балки ўлимни,

Ортидан кетганмиш йўлсиз йўлимни,

Ҳеч кимдан узмадим ҳали кўнглимни

Мен сендан жуда ҳам йироқда, Вафо...

МАҒРИБ

(Таржималар)

Тара ллабедод марҳум

Чуқур, қара гўримни бузиб, олдингизга ўзим
чиқаман,

Сўлоқмондай ёнимда мана, ўрмалайди бир
ўлаксахўр.

Шилиққурт ҳеч тиним билмайди, кўзларимга
қўлин тиради.

Шақирлатиб устихонимни, сўрар сўнгги томан
қонимни.

Уйламанг ҳеч, мендан бир таъма, сўрамасман
чимдим кўз ёши.

Лаънатлайман хоки покимни, қилмайман ҳам
асло васият.

Ҳарғаларни ўзим чақириб, торгадирман аза
ошини,

Азал тақдир бурда—бурдалаш, етказиш
руҳга азыйт.

О, сиз, сўқир, гамига асир, кўзи юмуқ
мушукваччалар,

Тирик-чирик. думбул донишманд. жовли—бежон
неча—нечалар,

Мен-да мурдор, қарангиз бир бор, пойингизда
шод—хуррам марҳум.

Такрор айтай, мен учун зарра ачинманг ҳам,
ютманг ҳам заққум.

Мени қийнанг, фақат аниқланг, ҳаётда бор
ҳаётча имкон!

Ўликларнинг ичида ўлик, қазо қилган
қайсингиз, қачон?

ЎЗИҒ

Сўрарсан: «Бунчалар эзгилайди жон
Руҳим қоясига урилган озор?»
—Бир кун кўнглимизда кўтарсак хирмон
Ҳаёт бор—йўғи ғам! Яна не даркор?

Ёниқ нигоҳингдай ботирар ханжар
Чап бермоғинг қийин жайдари ғусса.
Хавотирни бас қил, шафақлаб дилбар,
Тинса-да тотли тилинг, индама, чида.

Соддадилдай яша! Шавқ-ла кўнка уч.
Ҳар лаҳза тирикликни қаттиқ—қаттиқ қуч,
Токи йўлимизни тўсганча қазо.

Юрагингни бергин ёлғонга сархуш,
Беҳуш—беҳуш юриб, кўргин ширин туш,
Мусибат кўзларини боғласин рўё.

* * *

Начора: ҳамиша кўнглим ва руҳим
Ёмғирли кундаги даладай абгор.
Очилиб борасан тобора гулим,
Устига устама ва яна баҳор.

Хиргойи қиламан ҳовлиқма тентак:
Баридан тортувчан кимнинг кўзлари,
Баридан покая қайиси малак,
Баридан тотимли кимнинг сўзлари?

Фарқсиздир барибир, зулумот фузун
Ва ёким умидлар тирилган бир кун
Олдимга тушасан Арши аълодан.

Кўзингда хат яна, омон балодан:
«Мушк—анбар иқрорим; дилимда борим --
Биби Марямингман дилхаста ёрим».

Ғилласоҷ тиланчи

Орази моҳитоб, заркокил,
Алафга ўранган раъногул,
Устига илса-да йиртиқ шол
Соҳибжамол.

Ғордаги баҳорой сийм тани.
Кўнгилини бузади маҳзани,
Бор—йўғи бедаво ишққа дор,
Ҳам асрор.

Жун бошмоқ адо—хор пойининг
Сатанглар арзимас лойинга,
Ужмоҳдан чиққан ҳур, пайваста —
Навраста.

Кошкийди, чалинса васли жом,
Вирқ ямоқ куйлагинг бўлса дом,
Кўмса чанг, осилса забоним.

Ай, сенинг товонинг;

Кошкийди, олифта бир гала,
Бод ўйнар пайпоқчанг жункалла
Бағрини безаса қини жар —

Зар ханжар;

Кошкийди, тенг бўлмай, мунг бўлмай,
Гуноҳлар олдида гунг бўлмай
Чақнаса бир марта қўш юлдуз,
Тун—кундуз.

Кошкийди, авф этсанг; наф қилса,
Ким сени сил қилган, даф бўлса;
Қолсалар дилдираб, шалвираб
Шўх ғарлар;

Беллодан* бир даста тушса нур,
Ёнида таги йўқ жавоҳир,
Тутсалар сенга бу не даркор.
Қалб аҳрор;

Қайнаса шеърбознинг илҳоми,
Кўпчиган зинада пайғоми,
Ҳирсларга терс, мағрур солар чанг
Бошмоқчанг;

Сабийлар, сенёрлар зич йўлак,
Рансорлар** оқизган суқ, сўлак.
Оч руҳи талпинар сен томон
Роҳатижон!

Афсунлар кўмилган ложада
Гулдан ҳам бўсалар мавжланар.
Ваулани сўрмассан сенгина
Силгинам!

Ҳозирча тентира, пул сўра,
Мағзава дунёга рўпара,
Кўчада қалтираб қор нони
Хаёли мўлтони;

Олдиндан ўтган тўп кўп бсор,
Қарарсан чақага беҳад зор,
Менинг ҳам чўнтагим бўш ва кир--
Таъмагир!

Сен учун ҳеч нима, жимжима,
Йўқ атр, йўқ сурма, йўқ упа,
Қадди сарв, соч анбар
О; дилбар!

Кулмаган бахт

О, Сизиф, руҳинг бало,
Бўлсайди-ей меники,
Кўкка берардим дакки!
Куй мангу, машшоқ фано.

1* Белло—1828—1877 йиллар орасида яшаган фаранг шоири, сонет устаси.

2** Пьер Ронсор—(1524—1585) 16 асрнинг таълиқли лириги.

Ҷайғули, дўст—ёрсиз, боз
Жойга тобут чопади,
Мотам авжин қопади
Арвоҳим берган овоз.

Шом чоғи, яхдай тана,
Чўкич, белкурак олис
Кўкракда ғайб хазина.

Увиллар ўрмон ёлғиз,
Бечораи пушаймон,
Асрордай тортади жон.

* * *

Бу сурат, йўқ хира, ул бир нур чеҳра
Хаёлни қутқуга солмас бўёғи.
Қарашлар, аврашлар ўхшамас сира,
Асрлар ўтса—да сочишар оғу.

Майли ҳар банданинг дили ардоғи
Майли силми, сариқ, хуррами бўлсин.
Лекин улар бунинг арзимас доғи—
Хаёл осмонимда чайқалган ғунчам.

Эсхил юрагида лойи пишган хўб—
Ҳатто Макбет хоним қон доғли ғуруб,
Гулим маъни юксак тубсиз гирдобдан.

О, тун, сенми, яна мени лол этган,
Микеланжело қизи—маймунга кетган,
Чўғли кўзи ўчли оний саробда.

Эжен Делакруанинг «Тассо зиндонда» суратига

Узун азобингнинг поёни мана,
Пишиқ панжарали сўлим музхона,
Йойга тугадими... қонли нигоҳинг,
Қолсиз, умидсизсан, бари гуноҳинг.
Шуълали фикрлар карахт, даҳшатли.
Бақир—чақирларда нидонг қақшайди.
Иблис болалари тегрангда жирлар,
Қар ёнда изғиган шубҳа қиқирлар.
Бири судраяжак ботқоқ комига,
Бошқаси суркайди балчиқ номингга
Босиб—янчиб боқар мусибати Ҳақ.
Бечора, ишқпараст, чоҳи бало нақд.
Бир уюм ахлатнинг тагида қолдинг,
Наҳот шу ўзингни англаган ҳолинг?

Фаной Зори

Тушкун руҳ асир этса, сен, мардни қачон.
Шафақда порламаса бирон бир Умид!
Судралсанг, ҳурмоққа—да ҳолсиз қари иг.
Синган сўнгагингда қотса жон-жаҳон.
Ўзни унут ва тут! Тақдирга ишон.

Эй менинг эркчи руҳим, нега ҳолинг қул,
Ёдингдан ўчиб кетган тонг хотироти,
Гўзал, севги, ўйин, жанжаллар тотн...
«Алвидо» дерсан қайда чорласа булбул.

Баҳорий инжа дунё ногирон, думбул.

Даврлар парвозида сингандай сози,
Боқ, ухлайди қорда муз қотган лаҳза.
Менга фарқсиз энди бахтлими, бахтсиз
Тақдирларни ўйнар қўғирчоқ қози.

Мени бундан ҳайда Ўлим овози!

Поль Верлен

* * *

Шикаст етказдинг ишқимга, ё Оллоҳим,
Ярадан хун оқар ҳамон — ўсал оҳим!
Шикаст етказдинг ишқимга, ё Оллоҳим.

Ё Раббано, мусибат водийси аро,
Куйигижон чоғлангани радди бало!
Ё Раббано, мусибат водийси аро.

Ё Ҳақ—обло, англаганим бари сароб,
Ҳамду сано сенга, мен бир телба рубоб!
Ё Ҳақ—обло, англаганим бари сароб.

На—да дерман, Кирдикоринг кечган руҳим,
Расвоси мен, май сақланган сен эса хум!
На—да дерман, Кирдикоринг кечган руҳим.

Мана хуним, тўкилмаган ғўр дақойиқ,
Пўла жисмим яна ғамга эмас лойиқ!
Мана хуним, тўкилмаган ғўр дақойиқ.

Шўр пешонам, шўришлардан ҳар чоқ қашқа,
Назарқарда оёғингни кўрсам бошида!
Шўр пешонам, шўришлардан ҳар чоқ қашқа.

Эҳей илгим—қишки кесак, шол, беамал,
На қуврайди, на гуллайди, тилла танба!
Эҳей илгим—қишки кесак, шол, беамал;

Айо юрак, нокерагу урар бекор,
Ҳеч бўлмаса Тамуқ олди йиғласин зор!
Айо юрак, нокерагу урар бекор.

Ана бир кеч, беҳуда чанг ўрлаган роҳ,
Ҳовлиқадн, ҳалиқадн сенга Илоҳ!
Ана бир кеч, беҳуда чанг ўрлаган роҳ.

Ҳайло нидонг, ёлғон—яшшиқ товушлари,
Аччиқ ҳаёт, танги тақдир равнашлари!
Ҳайло нидонг, ёлғон—яшшиқ товушлари.

Ҳиййа огоҳ, гумроҳликка юзин бурган,
Кўз ёшлардан чароғини сўқир' кўрган!
Ҳиййа огоҳ, гумроҳликка юзин бурган.

Ё Қаҳҳорим, ё Гаффорим, ё Жабборим !
Сендан бўлак ким ҳам тинглар менинг зорим!
Ё Қаҳҳорим, ё Гаффорим, ё Жабборим, !

Ё Облойим, гоҳ бекарам, гоҳ бокарам,
Сўнгсиз гуноҳларим ювган тиниқ Зам—зам!
Ё Облойим, гоҳ бекарам, гоҳ бокарам,

Ё Каримим, хуррам хотиржам Амирим,
Менга даҳшат, менга азоб мудроқ умрим!
Ё Каримим, хуррам-хотиржам Амирим.

Ҳаммасидан бохабарсан, бохабарсан,
Ҳаммасидан бехабарман, дарбадарман!
Ҳаммасидан бохабарсан, бохабарсан,
Мен бир ожиз, Сен бир сўнгсиз!

* * *

Аскар гуллар арази қирмиз,
Чирмовиқой сиёҳдил, тилсиз.

Телба кезик юрганинг жоду,
Ғуссам ғусл қилмаган боди.

Кўк жонимдан ортиқ ложувард,
Шаффоф борки, ҳайдалмоғи шарт.

Билганим шу:—таянчисиз хароб,
Кечадиган дарём изтироб.

Пардозлари дуруст бегойим,
Сизга асло йўқ менинг ройим.

Лойиғингиз келишган, бошқа,
Мен бошқаман, кўнглимда бошқа.

Мутаассир гурунг

Оvloқ боғ кўчада изғир тийрамоҳ,

Оvloқ боғ кўчада қўш соя, қўш оҳ?

Лаблар ёриғ, доғ—дуг, қароқлар ботқоқ,

Ненидир гулдирашар, сўзлари ингроқ.

Оvloқ боғ кўчада изғир тийрамоҳ,

Соялар кечмиш сари соладилар роҳ.

—Сенда эслайсанми дилбар кунларни?

—Мен нечун хотирлашим керак уларни?

—Умрда бир мартага ярқ этган баҳор.

Наҳот бариси рост саодатманд ёр.

—Жавобингга илҳақ титраб турганим,

Гўзал хаёл билан сени кўрганим.

—Бир покдамон эдик, гул орзулар хуш.

—Энди умид адо, кўнгиллар бўм-бўш.

Икки туп буғдой янглиғ шундоқ кезилди.

Фақат дардларин тун тинглаб эзилди.

Дарада'

Чобуксуворим!

Севдим кўзингни яллама ёрим,

Ситора бекор чашми ситарим,

Жайдари, чаққа номуси орим!

Чобуксуворим!

Юрак чавгонга беназир эпли,
Тақдирнинг қайда чувалган ипи,
Ним табассуми ўн ботмон сени!

Чобуксуворим!

Васлимиз мана: шабнамий гина,
Алвон лаблари дардима хина,
Қаҳри қадрдон мен учун яна!

Чобуксуворим!

Унутма асло, унутмам ёрим,
Аввали охир бўйнима дорим,
Шу пайтгача чин наҳотки борим!

Чобуксуворим!

* * *

Малоика хўрсинар алвидо чоғи,
Шайтони лаиннинг қора байроғи.

О, севги, о, севги, юрак ўйноғи!
Ноласи устивор парилар расми,
Паймонаси ярим Дажжоллар хасми,
Ишқи расволарга шармсиз васли!

Ноқобил, дилсабил, юҳо гилдирак,
Дилқонин сўради галалар лак-лак,
Охири кишанда жалолий эрмак!

Ҳаққи йўқ, ўтриклар кўприги расул,
Таъма қўнғироғи муроди восил,
Жунун зор ечилиб маккор ғар асл!

Бепардоз маймунбоз, пес чархи даввор,
Нози фироғида латифа хумор—
Ҳеч кимга ҳеч қачон вафо қилмас ёр!

Изҳори ўлмаган мангу шарин хоб,
Кўз ёши шаробу севинчи туроб,
Эй севги, эй севги, кечмиши хароб!!

Артюр Рембо Энг юқори минорадаги қўшиқ

Минораи қаровсиз,
Нишонаси бенишон.
Бейхтиёр яловсиз,
Қайтмас йиллари қарвон.
Вақти келаркан мана,
Юрак уйғонди яна.
Иўқ дейман ўзга ўзим,
Ортга қайтмоқлик душвор.
Неки етмаган бўзим,
Умидсизу умидвор.
Жириллама, жаврама,
Энди ортга қарама.
Ёшлигимдан татидим,
Орзу-ю армонини,

Аралашиб етилган,
Сукунат бўронини.
Мўминга тутгандан банг,
Сирқирар ичимда занг.

Бариси бул кун абас,
Чирик хас, йўқ уволи.
Безовталанган ҳавас,
Бир тўда чивин ҳоли.
Ҳақоратли гувиллаш,
Унутилган чувиллаш!

Кўнгилгинам оҳ менинг!
Аламда нечук боринг?
Қолибди нима-да чин,
Фақат худойим ёринг—
Эзилган ҳолсиз тана,
Тақирликда тантана.

Минораи қаровсиз,
Кечиргани беиздир.
Ўт қўйилган оловсиз,
Эрксиз ҳамда ожиздир.
Хайрият, келаркан пайт,
Уйғонди дилингда байт.

Обидийда

Подалар чангидан йироқда зангори,
На бир зоғ, на ўтлоқ, ёлғиз тўп арчагул.
Ёнида ичдим мен юмалаб, ифорли нигорим,

Кечиргин, адашган банги ўт, мен бир қул.
Кимсасиз бу воҳа тортади ўзига,
Тилсиз юрт, ақлли дарахтзор,
Дайдисам кўринмай инсоннинг кўзига,
Лабинг тут, моргинам вафодор.
Томоғим қувончга қақраган, яхлаган,
Шафақда ўрмалаб юраги гулдирак.
Тунда ой арвоҳим хоҳлаган,
Кўз солсам бинафшазор ичида ҳаҳ, тентак.
Излаيمان истагим изида бедарак,
Қон қусган булутдан сел олган гўшамга.
Мен қанча орзуманд, мен қанча серҳалак,
Бу сафар етсайдим қанийди ўшанга..

* * *

Ай баҳор! Ай чилтор!

Бедоғ дил топчи ёр!

Ай баҳор! Ай чил дор!

Бахту тахт мўъжиза,

Кўз гирён, кам бўза.

Майли субҳ, титра жон,

Бонг чалар тонг. уйғон!

Қувонч чўнг садақа,

Бошқаси бир чақа.

Сеҳр—кўрк уники,

Асир турк меники.

Англамай лақилла,
Қулавер, ҳиқилла.

Ай чилтор! Ай баҳор!

Келса кел, оч қучоқ,
Дард ҳамдари айни чоқ.

Чоп, қўшил, маърака,
Харжингга барака!

Ай ўрам! Ай кўклам!

Марина Цветаева

* * *

Гул шеърларим кўз очди эрта,
Биллолмайман, мен шоирманми?
Шалолодек сачради эрка,
Ерди учқун тор доирани.

Ҳар ёқ ёлгон, тушлар ҳукмрон,
Аро ёнди митти, ҳур садо.
Ўспиринлик, ўлимдан дoston,
Сўйладилар, янгича наво.

Тун, тербандлик, юраклар ташна,
Қондирмайди дўкон айланай.
Дардингизга муносиб ошна,
Менинг шеърим энг лаззатли май.

Бошланиб келмоқда умрим баҳори,
 Ҳайратга зор менда Обло ва Исо.
 Гўзал ўлим бергин парвардигорим,
 Касб этсин ҳаётим бир лаҳза маъно.

Донишлигинг тубсиз, жабр этиб дема:
 «Қағоат қил, ҳали бор пича муддат».
 Ахир ўзинг тутдинг руҳоний кема,
 Чулғади уммонларни ҳавасим—ҳайрат.

Ўриликка куйтаб борган лўлидек,
 Инж; телба кўнглим барин хоҳлайди.
 Нойгада Суворадир қатрон кўргилик,
 Дештлар оҳангига умид боғлайди.

Ахтариб юлдузларни маъсум болалар,
 Қора минорада ёдим ёқади.
 Такрорсиз ривоятим—ўтган кунларим—
 Бер м ақлсизлик кўкка боқади.

Кўнглим сониянинг беғубор изи,
 Севиб эзиламан гул кўриб тошда.
 Тухфанг—болалигим сўнаётган базм,
 Энди ўлим бергин ўн етти ёшда.

Иосиф Бродский

Ҳаёт навбаҳори

Тасаввурга зўр бер, эй губир, эй ғўр, уруш
адоқлади,

тинчлик шаҳриёр. Сен яна оинага соласан рўзни,
Шунда қаёқлардан, қайси гўрдандир зағизғон
сўроқлайди,

балки читтакдир, бузиб ҳамма ёқни, аврайдн ўзни.

Шаҳристон хароб эмас, ўрнида ҳар хас, ҳатто
арклари бор,

ҳамиша ёз ёр, атрофида жўка, дафна жамул-жам,

Қовушиб, ухлоқ-бедор, портлар зийнатгул, ой
соғинча хор.

Эй, Валлоҳи аъзам, севимли бўлам, ҳаётимни
қайта бошламоқчиман.

Эломон отилади, вабо тинади, курсилари «Б» чил
тентак хонадон,

Юмшатниш нишонаси ёхуд ёхуд паноҳбон, дарзга
шошқаласа кўз косалари.

Улар ўзга даркор, ўзгага зинҳор, гумроҳ ту-
ғилишган онадан,

Тош кўчалар чанги—тош диллар занги—ёпирай
кўпайтирув посангилари.

Бу—низом ҳалокати. Тақдир ғовағи, ҳиссиз
изсизланган шубҳасиз.

Охунд ўлган бўлса, зора бечора топиладир
телба арвоҳи.

Тасаввурга зўр бер, бари тўғридир, сен аҳроп
дилсиз,

На деб валдирайсан, ўзинг билмайсан,
беҳишту тамуғидан даргоҳи.

Айнан шу манзара от қўяди от—отар янги ҳаёт,
субҳи содиғи, довули қутуртирган уммонда якка
вулқон овлаб юрар тақдир қайиғи. Эҳ, сеними
Момот,

Мағлуб ва барбод ҳис қилинган бари. Яна калака,
Шу он, шу паллада хаёл далада ҳар кунги
тирикчилик бўлади пайдо—
маба юмшоқ тўшак-ҳиёслар мазори, сал нарида
эса нафс гулзори,

Чин гулдонга ёндош, ҳисга суҳбатдош хонтах-
тада қаҳва қолдиғи,
буям Қиёматнинг битта ёрлиғи, чинқириб Ҳало-
катдан этади огоҳ.

Яшаш қандай маза—бемуроҳаза, хавфли ҳар тур
фикр.

тушганда зикр, жиҳозлар қалтис турар зоти
жўғилар,

хаёл югурдан бу ашқол-доншқол, Понелопа,
янглиғ дилшод ҳақир

бошдан сўрганлари, дилдан олгани эвазига азоб
қатори лак-лак,,,

Эрта талабил Жаббори ҳилак. Тонгни йиртар
хўроз овози.

Ҳаёт навбаҳори сари бу йўлдан залга зилолхона
оша чиқасан,

тўрт оёқли темир-чўп анжомларга ҳукм ўқий-
диган нигоҳинг қози,

Йилқибоқар каби уларни хўрлаб, камалак гав-
рони-ла ниқасан.

Тасаввур қил, адо умр достони. Шу алфозда
алфоз—

ҳўл гулар-ла соз гуриллайди тил гумида ўт,

Қоврилиб дарди-армон ноз этади роз.

сендан заҳар ичгал, сендан тилаб сут.

Барчасидан омон қолган пўла жон, балки шу
дардидан сўхтаси совуқ.

Шунинг учун ғамлар чикора, яқинлолмас ғусса
жоласи.

Ғавголарга қосир, ҳам эмас асир, назаридан
четда ҳалойиқ,

Шунинг учун лабларида дарвинш ялласи.

Ипмани оқлаюрсан айбсиз айбдор? Қанча
яширмаги зотларни,

Омад сари йўл бор, номаълум баҳор. Ҳаёт
ҳамон қарта,

Қанча чийлама, ҳамма ёқни босган ўтрик
дардлару

руҳ очлиги сари очилган варта.

Ҳақбон нидо ишиқ йўқ, топталиб кулган, сен
тасаввур қил,

Ва этгин бунёд, тўлқинлардан овлаб қари
хиргойи.

Бунда ҳар бир товуш бўлолмаса дил,

Дунёсидан чиқсин, ўзин унутсин, ажралиб
жондан лойи.

Янги ҳаёт субҳи. Ибтидо куйи—чирилдоқлар
нутқи тўлган овлоқлар

узра кулранг булут баёини ҳўдҳўд, чўзар эзги—
ланган баҳсини.

Тўи анқо, нишон хато, телба хаёллар—тартиб
сиз режаларнинг устуни

ноплрмон хотиралар лаҳати—тунроқхона сезмас
танго рақсини.

Нав замонда ҳеч кас, демас бир нафас,

«Тўхта», қаёқларда ҳуда-беҳуда кетаяпсан
бунча ҳалиқиб.

Селга етар ахир, шунча тик ялтир, фақат
қаҳат сас,

Мариа елимланган, «салем» доғланган хатнинг
орқасига қара-чи қалқиб.

Сафид девор уйлар оққа чуйкалар,
уларга ҳамла рўё тўғнагич нигоҳ.
Ҳадемай тескарига шудгор далалар,
куёш узлат сари, арш сари гуноҳ.
Ўлмаса узрхоҳлар гариб меҳроби,
тиз чўқар жинҳозларга, ҳисоблар шуур.
Кассиз дарёларнинг сароб арбоби,
бетаини, бемаънода мўъжизали сур.

Янги ҳаёт абртари хўброқ офтобдан.
Ўмгир сўнгсиз ниғалийди, ўз-ўзга зоҳир.
Сен парронда ёмгир нўш-ла тушган маҳтобдан,
бахтта қарши поездни ҳам кутмайсан, ахир.
Тақдирга тан шафақкўлда бир почор елкан.
Олқинди кўз латта-путта обрўйидан ним.
Шу лаҳзада бир бечора! «сен ким?» сўраркан.
Улисс қичон Полифем бўлган, «мен ким, мен ҳеч
ким».

* * *

Қайталапсан, ким йўлингга зор?
Киндик қоннинг томган юртга боқ
Бирон дўстга на-да ҳаддинг бор,
Юрагингнинг эшигини қоқ.

Аллақайдан топиб тотли май,
Олисларга тўймай хаёл сур.
Гувоҳ-савоб бари пайдар—пай,
Ўзингдан кўр, Ўзига шукур.
Қандай ҳузур, йўқдир ҳукмдор,
Йўқдир биров билан ишинг ҳам,
Улимгача севги устивор,
Тополмайди бурчдор кишинг ҳам.

Бунча роҳат бу зулмат аро,
Ҳеч ким сенга кўрсатмайди йўл,
Жон ҳузури дунёда танҳо,
Ғала-ғовур вокзалларда бўл.

Талпинасан қадрдон юртга,
Сўнгсиз сурур, беаёв асрор,
Ва ўзингни кўрасан ўтда,
Эврилишлар адоғи баҳор.

МУНДАРИЖА

МУҲАРРАМ МАЪВО	3
Муқаддима	4
Хурлик	4
Ватан	5
«Кўкдек орзуларга кўмдим умримни...»	6
Қисмат	6
Буг аро	7
«Нитоқ тули адириани туғи...»	8
«Тоғузарда туллар йтлар йнлади...»	9
Бобом ёди	10
Бувим Муҳаррам Ражаб қизи хотираси	11
«Йўлларимиз бизларнинг айро...»	11
Дарахтларга айланган болалик	12
Ўн тўртинчи баҳор сурати	14
Қишлоқдан илк чиқиш	17
«Рамазон...»	17
«Ажлабийлар тушунар мени...»	18
«Бу ер қишлоқ...»	19
Қишлоқни соғиниш	19
«Ҳовлилар қарашада недир яшринган...»	21
«На фитрат, на фикрат, на ўнқон қолади...»	22
«Тоғ туғади бир араза ғам...»	22
Қишлоқ томида ухлаётган ҳофиз бола	23
«Уявишб ненишиди бемўҳрамлар...»	23
«Гилос дароҳтлари...»	24
Хайр	25
МАИ	26
Жўра...	27
Хутдаги башорат	27
«Қаддириочлар уйнар д лада...»	28
«Райҳон, инсон бўлсанг, нима бўларди...»	29
«Баҳор тўй қилади...»	29
«Қоя ичган қўшиқнинг...»	30
«Ёмғир пичирлайди...»	30
«Ёмғир...»	31
«Турна меълиги юрагим даштда...»	32
«Нима ўзи дегани ҳаёт...»	32
Бошпана	33
«Жиззахлик қиз»га хат	33
Куз	34
Кеч кузда	34
Қиш олди	35
Ақраб	36
«Қаҳқаҳа уради ғолиб жалолини...»	37
Ёмғирдан сўнг	37
Қор қаҳат кувлар	38

Музлаган юрак парчалари	39
Аср дарвешн	41
Улан	42
Дунёнинг тўрт томони ҳақида қўшиқ	43
Қўшиқдан кейин	45
Рембо	45
Таҳайюл тентирашлари	46
«Юрагимни ғажиган бургут...»	47
Ҳассос кунлар	47
Мурғак севги	48
«Шаффоф нигоҳингни излаб кетгандим...»	49
«Суратимдан эзилди гулим...»	50
«О, жоним...»	51
Хасаки масал	51
«Кечам ғамгин кечди...»	53
«Ҳаммаси кимнингдир арвоҳи...»	54
Маъсума хотирасига	54
Дўрмонда	55
Айтма	56
Қиш охири	57
МЕН	58
Мен ким	59
Қадр чоғи	61
Бир тунда	61
Ғариб	62
Иқроп	63
Дўст	63
Орзулар арвоҳи	64
1984, БУХОРО, Тошпўлат Ҳамид	67
Жинлар базми	69
«Ғурбатхонами бу...»	70
«Уф тортасан кексадек...»	72
Армон	73
Кўкламсиз кўнгил	76
«Тентирайман...»	79
«Мен кесакка эврилдим...»	79
«Фақат ўзимга ўзим...»	80
Ҳаёт	81
«Ўйнади мени ғам...»	82
Аччиқ тўхмат	82
«Боқдим, баҳоримнинг баргида йўқ...»	83
«Қора-қура қорлар ҳукмрон...»	84
«Мен гиначи ниначи...»	84
«Холам деразасин ёпти кактуслар...»	85
Жазо	86
Даққи Юнусдан қолган ҳасрат	87
«Орзиқиб қарайман...»	88
«Беҳуда...»	89
АРЗ	90
МАҒРИБ (Таржималар)	92

Шарль БОДЛЕР	
Тараллабедод марҳум	93
Езиғ	94
«Начора ҳамиша кўнглим ва руҳим...» . . .	94
Тилласоч тиланчи	95
Кулмаган бахт	97
«Бу сурат, йўқ хира...»	98
Эжен Делакруанинг «Тассо зиндонда» суратига	99
Фанойи зори	99
Поль ВЕРЛЕН	
«Шикаст етказдинг ишқимга...»	100
«Аксар гуллар арази қирмиз...»	102
Мутаассир гурунг	103
Дарада	103
«Малойка хўрсинар алвидо чоғи...»	104
Артюр РЕМБО	
Энг юқори минорадаги кўшиқ	105
Обидийда	106
«Ай, баҳор...»	107
Марина ЦВЕТАЕВА	
«Гул шеърларим кўз очди эрта...»	108
«Бошланиб келмоқда умрим баҳори...»	109
Иосиф БРОДСКИЙ	
Ҳаёт навбаҳори	110
«Қайтаяпсан, ким йўлингга зор...»	113

Л А Ҳ З А... Ана шу бир лаҳза, бир нафасда биз бормиз ёки йўқмиз, кўҳна дунё эса Қиёмат қадар бардавом... Инсон умрининг нимадир маъноси бўлса, у шу лаҳзани хотирада нақшлаши, ғамининг гўзаллиги, севинчининг тўпорилиги билан шу вақт оралиғида ўзи ҳам тирик қола олишидир. Ва бу кўнглининг ростлиги ва мардлигидан, юракнинг қонига чўмилиб қайта туғилган оддий, ўткинчи лаҳза эҳтимол мўъжизавий, мангу лаҳзага эврилади. Бу мангу лаҳзада инсонга хос барча энг улмас ҳис—туйғулар Қиёматгача Келажакнинг юрагидан ўтади...

Истеъдодли шоир **ВАФО ФАЙЗУЛЛО**нинг биз билан юз кўришиб турган китоби—йиллардан териб олган шеър чечаклари ана шу мангу талпиниш, унинг орзу ва армонида умидланиш онларидир. Бу лаҳзалар саодати, ҳақ ва гўзал сўзнинг янгича ёниқлиги Сизни-да ёруғ орзуларга ошно қилади, деган умиддамиз. Китобни яна бир бор варақланг!

* * *

Масъул муҳаррир: Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси **ОДИЛ ҲОТАМОВ**.

* * *

Муқованинг 1-бетида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Бахтиёр ТУРАЕВ**нинг «Эриётган тонг» асари.

* * *

Вафо Файзулло (Вафоқул Файзуллаев). «Мангу лаҳза», шеърлар, таржималар. Ўзбек тилида. 120 бет,

Вечное мгновение

(стихи; переводы) на узбекском языке

Издательство «Бухара» — 2000 г.

Муҳаррир: **О. Ҳотамов,**

Мусахҳиҳ: **Д. Мавлонов.**

Мусаввир: **Б. Тўраев.**

Техн. муҳаррир: **Ш. Йўлдошев.**

Адабий—бадий нашр. «Бухоро» нашриёти

тавсия этган — 2000 й.

Теришга берилди: 1. 07. 2000 й. Босишга рухсат

этилди: 30. 09. 2000 й. Қоғоз бичими 1/8 42x60

Босмахона қоғози. Чуқур босма. Нашр табоғи 7,5

Буюртма рақами 2319. Буюртма—1500 нусха.

Келишилган нарҳда.

Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси Навоий
вилоят бошқармаси Кармана туман босмахонасида
чоп этилди.

Навоий шаҳар, Кармана тумани, Мустақиллик кў-
часи, 36—уй.